Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v soboto 31. januarja 1931 | ŠTEV. 25 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Rešite kmeta in delavca

Gospodarska kriza, o kateri smo imeli priliko že tolikrat govoriti, kaže vedno bolj svoje socialne ostrine. Ker smo agrarna država, prihaja k nam sicer nekoliko pozneje, kakor pa so jo občutili v izrazito industrijskih državah. Pri vsem optimizmu, ki ga mora imeti vsako narodno gospodarstvo, se je vendarle bati, da bodo gospodarske težave v bodočih mesecih še rasle. Zato je treba resno razmišljati, kako odpomoči našemu kmetskemu in delavskemu stanu, ki največ trpita v sedanjih razmerah.

V čem je jedro kmečke krize? **V tem, da mora kmet zelo poceni prodajati, kar pridela, nasprotno pa zelo drago kupovati vse svoje potrebščine.** Cene kmetskih proizvodov so padle povsod po svetu in je to splošen pojav. Toda drugod si skušajo temu odpomoči na ta način, da znižujejo cene tudi ostalim proizvodom. Tako delajo v Italiji, Angliji, Nemčiji ... Nemški državni kancler Brüning je v zadnjih gospodarskih govorih postavil odločno zahtevo, da mora znižanju kmečkih produktov slediti padec industrijskim proizvodom, ker drugače bo nemško gospodarstvo doživelo popolen polom. Čisto naravno! Kmet se s skupičkom, ki mu ga vrže v današnjih razmerah njegovo gospodarstvo, sploh ne more več prikazati v trgovini. Če pa bo kmet izločen kot kupna moč, za koga bo proizvajala obrt in industrija?

Ni preuranjeno, da se tudi pri nas nekdo najde, ki bo avtoritativno zaklical: **Ker so padle cene kmečkim proizvodom, se morajo znižati cene tudi drugim izdelkom.** Pomislimo: Za prodanega prašiča je naš kmet pred vojno skoraj lahko oblekel celo svojo družino, danes pa ne dobi niti toliko, da bi samega sebe dostojno oblekel. Poleg tega so bili predvojni davki sorazmerno nižji kot danes. V takih razmerah kmet ne bo mogel več dolgo zdržati. Kmečki stan bo zapadel splošnemu obubožanju, kar bo imelo najdalekosežnejše in najbolj žalostne socialne posledice. Nujno je treba, da tudi drugi proizvajalci znižajo cene svojim proizvodom, kakor jih je moral znižati kmetovalec.

Izvesti je treba neko izenačenje izgotovljenih produktov na cene agrarnih pridelkov.

Znižanje cen industrijskim izdelkom se pa ne da doseči mehaničnim potom. Vsekakor je podučen nauk, ki nam ga daje v tem pogledu Italija in Nemčija. Presenetilo je, da se ne v eni ne v drugi državi industrijci niso upirali znižanju cen. Industrijci so bili namreč mnenja, da se cene industrijskim proizvodom lahko znižajo, — a samo na račun delavskih plač. Delavec naj plača iz svojega znižanje cen industrijskih izdelkov. V Nemčiji so se v Porurju n. pr. industrijci takoj izjavili, da so pripravljeni za 6% znižati cene svojim produktom — a istočasno so predvideli 15% znižanje delavskih plač. Takih nazorov so nemški veleindustrijci Kirdorf, Stinnes, Thyssen in še nešteto manjših v zboru denarnih mogočnjakov. Toda to so izrastki kapitalizma, ki se bodo preje ali sleje bridko maščevali. **Znižanje cen industrijskih izdelkov nikakor ne sme iti na račun delavskih plač in še manj izključno v škodo delavčevih dohodkov.**

Kajti enako, kakor se je znižal življenjski standard kmeta, se slabšajo življenjski pogoji tudi pri delavstvu. Treba je pomisliti, da so žrtev rastoče racionalizacije in spopolnitve industrijskih obratov predvsem delavci, katere v masah odpuščajo in mečejo na cesto. Toda z znižanjem delavskih plač in redukcijami gospodarski krizi ni nič pomagano, ampak se le še bolj pospešuje. Ker nizke plače slabe kupno moč prebivalstva, a isti denar, ki se prihrani z izporom delavstva, morajo po drugi poti izdati podporne in dobrodelne blagajne ter organizacije za brezposelno delavstvo. Racionalizacija bi se v tem tempu, kakor se je pri nas pričela, sploh ne smela nadaljevati, ako ni obratnega kapitala, ki bi gradil in ustanavljal nove industrijske panoge. Naša racionalizacija je socialno nad vse kvarna. Obrati se izpopolnijo z novimi, boljšimi stroji, odvišno delavstvo se izpre, cene produktom se nič ne znižajo — edini, ki ima od racionalizacije dobiček, je podjetnik. To pa ni socialno, ker na ta način je vedno več ljudi na cesti, ki so izločeni od dela, nova industrija jih ne zaposli in padejo zato v breme javnosti. Očividno je najbolj nezdrav pojav pri vsem tem ta, da je vedno več ljudi, ki bi radi delali, pa ne pridejo ne do dela, ne do zaslužka.

Nikakor ne uvidimo, zakaj bi moral vso težo gospodarske krize, ki nas tlači, nositi le mali človek. Ta je itak že dovolj udarjen kot konsument in zlasti radi svojega negotovega gospodarskega položaja, ko mora vedno s strahom ugibati, kaj mu prinese jutrajšnji dan. Gospodarska depresija, ki teži nad nami, naj se socialno porazdeli, da ne bo žulila le kmetovih in delavčevih ramen. Del bremen bodo morali prevzeti nase tudi drugi sloji, zlasti pa tista industrija, ki dela z velikimi dobički. Edino pravično je, da v času, ko morajo vsi sloji svoje potrebe in življenjske zahteve zmanjšati, tudi razni akcionarji spravijo nekoliko manjši dobiček. Previdna in smotrena državna akcija bi v tej smeri gotovo bila na mestu. Dobro vemo, da je v mnogih državah slabše kot pri nas, da je celo mnogo slabše. Zato mora biti nam tem lažje, da uberemo pot, ki nas povede iz sedanje gospodarske krize. Ta edina pot pa je gospodarska solidarnost, s katero naj pomagajo vsi stanovi drug drugemu in naj si razdele skupno gospodarsko breme, dokler ne pridejo zopet boljši časi.

Med otroci

Nj. Vel. kralj in kraljica pri usmiljenkah

Zagreb, 30. januarja. AA. Davi je pred dvorom na Markovem trgu bilo že zgodaj zelo živo, ker so se zbirale množice, ki so pričakovale, da ponovno vidijo suverena. Njuni Vel. kralj in kraljica sta izšla danes iz dvora nekoliko pred 11. uro. Zbrana množica na Markovem trgu ju je navdušeno pozdravila. Nj. Vel. kralj je prišel v spremstvu prvega adjutanta generala Stojanoviča, Nj. Vel. kraljica pa v spremstvu dvorne dame ge. Švrljuge. Avtomobili so se odpeljali v Dolnji grad v Gunduličevo ulico pred šolo samostana častnih usmiljenih sester. Pred vhodom v šolo so sprejeli Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljico zagrebški nadškof dr. Anton Bauer ter predstojnica reda častnih usmiljenih sester Ignacija Pavičić, ki je Njuni Veličanstvi pozdravila s kratkim govorom. Po tem pozdravnem govoru je pozdravila Nj. Vel. učenka Božica Brozović, ki je predala Nj. Vel. kraljici šopek cvetlic. Skozi špalir učenk sta šla Nj. Vel. kralj in Nj. Vel. kraljica v dvorano v prvem nadstropju. Dvorana je bila vsa v zelenju in cvetju. V dvorani je bil postavljen oder z naslonjači, kamor sta sedli Nj. Veličanstvi. V dvorani so bile zbrane učenke v hrvatskih narodnih nošah. 30 učenk je deklamiralo pred Nj. Vel. kraljem in Nj. Vel. kraljico daljšo pesem v prozi, v kateri je bila v lepih in vznešenih besedah očrtana ljubezen in vdanost do vladarja. Nato je učenka VIII. razreda Jelica Erega pozdravila v imenu učenk Nj. Vel. ter dejala, da ves zavod kakor v plamenu žari od ljubezni in vdanosti do Nj. Vel. kralja, kraljice in vladarskega doma. Kratki program je bil končan s petjem državne himne. Nj. Veličanstvi sta se vpisali v zlato knjigo zavoda. Nato sta šli Nj. Vel. skozi gosti špalir učenk na dvorišče ter odšli do cerkve v Frankopanski ulici. Pred vhodom v cerkev na dvoriščni strani, so sprejele Nj. Vel. usmiljene sestre. Po pozdravu sta šli Nj. Veličanstvi v cerkev ter ostali tu nekoliko časa in poslušali petje neke cerkvene molitve. Nj. Vel. kralj in Nj. Vel. kraljica sta šla nato v samostan častnih sester, kjer ju je pozdravila predstojnica reda sestra Ignacija Pavičić. Izročila je Nj. Veličanstvoma v srebru in zlatu vezano sliko Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Njuni Veličanstvi sta bili izredno ganjeni nad tem poklonom ter se prisrčno zahvalili. Nato sta se poslovili ter odšli v Frankopansko ulico, kjer ju je zbrana množica viharno pozdravila.

Zagreb, 30. januarja. AA. Danes je veliko število kmetov čakalo pred kraljevskim dvorom; mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice mesta Zagreba je prišlo, da vidijo Nj. Vel. kralja in kraljico.

Malo pred 3 popoldne se je Nj. Vel. kraljica odpeljala iz dvora.

Veliko število otrok iz vseh šol se je zbralo kmalu popoldne na ulici z zastavicami v roki. Za popoldne je bilo namreč določeno, da poseti kraljica otroško vzgajališče mesta Zagreba Amruševo v

Klinča selu.

Zato se je na vsej cesti, ki vodi tja, zbralo veliko vaščanov. Cele vasi so odšle na glavno cesto, kjer se je imela pripeljati kraljica. Pred seboj so ljudje nosili velike jugoslovanske zastave in pred njimi so korakale kmetske in gasilske godbe.

Ko je avtomobil prišel do Klinča sela, je stalo prebivalstvo na glavni cesti na obeh straneh strnjeno v gostih vrstah in pozdravilo Nj. Vel. kraljico, ki je prispela okoli 3.45 v otroško vzgajališče. Ob vhodu v vzgajališče je Nj. Vel. kraljico pričakal mestni načelnik dr. Stepan Srkulj s senatorjema Starićem, Neuwalterjem in direktorjem Ivanom Mausom, zdravnikom dr. Divilom in kapelnikom Jankom. V spremstvu omenjenih gospodov se je Nj. Vel. kraljica napotila v prostore vzgajališča, o katerih se je potem najpohvalneje izrazila. O vsem ji je dajal pojasnila upravitelj zavoda. Nj. Vel. kraljica je neprestano odgovarjala z besedami: »To je jako lepo!«

V pritličju so kraljici pokazali ambulanto, kjer otroke vsak dan pregledajo. Vhod v dvorano pritličja je bil okrašen s cvetjem, trobojnicami in s sliko prestolonaslednika Petra, kar je Nj. Vel. kraljico globoko ganilo. Vsi prisotni so neprestano vzklikali Nj. Vel. kraljici, Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. princu Petru. Takrat je pristopil k Nj. Vel. kraljici dečko Panter in ji z nekaterimi prigodnimi verzi izročil šopek cvetja v svojem in svojih tovarišev imenu. Rekel je, da on in njegovi tovariši nikdar ne pozabijo te sreče, da so mogli v svoji sredi sprejeti in pozdraviti vzvišeno kraljico in svojo mater. »Zahvaljujemo se Vašemu Veličanstvu za veliko pozornost do nas malih Zagrebčanov!« je sklenil svoj nagovor. Njegove besede so vsi navzoči sprejeli z gromkim vzklikom: »Živela Nj. Vel. kraljica!«

Nato je pod dirigiranjem zavodnega učitelja Vereša zapel zbor otrok s tamburicami najprej državno himno, ki so jo vsi pozorno poslušali. Nj. Vel. kraljica je sedela pred zborom dečkov med svojo dvorno damo Švrljugo in go. županjo Srkulj ter z velikim zanimanjem sledila petju dečkov. Nato so mladi tamburaši, ko so odpeli himno, zapeli še neko pesmico. Nj. Vel. kraljici je zbor nenavadno ugajal in je izrazila željo, da bi čula še kako pesem. Takoj so tamburaši s spremljevanjem tamburic zapeli z jasnim glasom pesmico, ki je vse prisotne globoko ganila.

Ko so dečki ravno končali petje, se je začulo z dvorišča pred zavodom nenavadno vrvenje. Prihajali so kmetje iz Klinča vasi, ki so malo prej pričakali Nj. Vel. kraljico, ko se je pripeljala po glavni cesti. V dvorano so se čuli vzkliki in zvoki godbe, ki je zunaj svirala. Na čelu povorke, ki je je bilo nekaj sto, je bila mladina z jugoslovanskimi prapori. Vsi so nestrpno čakali, da se pokaže Nj. Vel. kraljica, da jo pozdravijo. Toda Nj. Vel. kraljica je med tem še ostala nekaj časa v dvorani.

Ko so otroci končali pesmico »Iz bratskog zagrljaja«, je neka mlada deklica stopila k Nj. Vel. kraljici in ji predala

prekrasen šopek cvetic

ter jo pozdravila s prigodnimi stihi. Nj. Vel. kraljica je ganjena pobožala dekletce po licu in ga poljubila na čelo. Nato je stopila med otroke, ki so jo veselo gledali in ji poljubljali roke, ter jih izpraševala kako jim je ime, kako se uče itd. Tamburaši so nato odpeli še eno pesem in spremili Nj. Vel. kraljico iz dvorane. Še prej pa se je kraljica vpisala v spominsko knjigo vzgajališča.

Veličasten je bil sprejem, ko je kraljica stopila na dvorišče. Domala vsa Klinča sela s prapori in glasbo je prihitela, da pozdravi svojo vladarico. Vsi so navdušeno in z zanosom vzklikali: »Živela Nj. Vel. kraljica! Živel vzvišeni dom Karagjorgjevičev!« Še tisti, ki so med tem ostali doma, so prihiteli, da vidijo in pozdravijo svojo ljubljeno kraljico. Seveda ni manjkalo fotografov in novinarjev, ki so skrbno pazili, da zabeležijo vsako besedo Njenega Veličanstva.

Po veličastnem sprejemu v Klinča selo, kjer je prebivalstvo izkazalo Nj. Vel. kraljici vso svojo ljubezen in vdanost, se je kraljica odpeljala proti Jasti. To je bila

prava triumfalna pot

zakaj vse hiše, kjer se je peljala, so bile okrašene z zastavami in povsod jo je prebivalstvo sprejemalo z burnimi vzkliki: »Živela Nj. Vel. kraljica!«

V Desincu, kamor je prišla Nj. Vel. kraljica nekoliko kasneje, je bila takisto cesta na obeh straneh polna meščanov, ki so navdušeno pozdravljali. Prihiteli so stari in mladi, prihitela je šolska deca, da vidi svojo vladarico, ki jih prihaja obiskat. Iz Desinca je triumfalna pot vodila dalje proti Jasti, kjer je prebivalstvo že zjutraj zvedelo, da dobi obisk kralja ali kraljice. Zato se je vse prebivalstvo zbralo na cesti, da pozdravi svojo vladarico. Bilo je okoli 100 zastav, a iz tisoč grl so orili vzkliki Nj. Vel. kraljici, kralju in kraljevskemu domu. Navdušenje prebivalstva se ne da popisati. Ljudje so ustavljali avtomobil, ker so hoteli, da bi Nj. Vel. kraljica ostala čim delj v njihovi sredi.

Nato je avto Nj. Vel. kraljice v počasnem tempu krenil dalje proti Pleševcu, kjer si je Nj. Vel. kraljica hotela ogledati panoramo. Tudi v vaši Pleševcu je bil sprejem veličasten kakor povsod s šolsko deco, s špalirjem, z godbo in z navdušenimi vzkliki in pozdravi Nj. Vel. kralju in kraljici in vzvišenemu domu.

V vasi Rude se je takisto zbrala množica vaščanov s šolsko mladino. Tam je malo dekletce pozdravilo Nj. Vel. kraljico in ji predalo šopek cvetja. Ko je kraljica zapuščala Rude, so z bližnjega griča zažgali možnarje, da tako sporoče Samoboru, da prihaja tja kraljica.

Francija želi miru

Miroljubna izjava nove vlade

Pariz, 30. jan. kk. Vladna izjava Lavalovega kabineta se začenja s priznanjem, da žalibog ni bilo mogoče uresničiti republikanske koncentracije, ki jo je želel največji del države in parlamenta, in da se je morala vlada omejiti na minimalni program, zakar pričakuje pristanka vseh republikancev. **V zunanji politiki skuša obdržati srednjo linijo med politiko Brianda, ki jo podpira večina parlamenta, in med željami desnice. Francija želi mir. Njena že deset let konstantna zunanja politika je samo izraz miroyne volje naroda. Tudi novi kabinet bo metodično in potrpežljivo vsa svoja prizadevanja usmeril za organizacijo miru na svetu.** Pri tem računa na sodelovanje vseh vlad, ki imajo iste cilje in voljo za ohranitev mirovnih pogodb. Vlada bo nadaljevala delo sprave med narodi, ne da bi pri tem zanemarjala lastno varnost in ohranitev zvez, ki so se dosegle s prijateljskimi narodi, ter bo po svojih najboljših močeh prispevala k temu, da se doseže koordinacija evropskih sil. Vlada je prepričana, da bo na tem potu ustvarila nova moralična jamstva za varnost Francije, ki se prav dobro strinjajo s potrebami obrambe. Sporazumno z drugimi narodi in v smislu določb čl. 8 pakta Društva narodov stremi vlada za tem, da bi se doseglo ceneno in racionalno znižanje in omejitev oboroževanja, vendar ne da bi se pri tem odrekla nadaljevanju politike za učinkovito samoobrambo, ki jamči za varnost in neodvisnost države.

V svojem notranjepolitičnem programu naglaša Laval najprej, da se priznava za laiško zakonodajo in posvetno šolo, toda z omejitvijo, da se mora spoštovati svoboda vesti vseh. Napovedal je, da se bodo izdale odredbe za točno izvrševanje šolske obveznosti, ki se v mnogih krajih zelo zanemarja. Izrekel se je za načelo brezplačnega pouka tudi v višjih šolah, ki se mora na ta način omogočiti tudi otrokom manj premožnih slojev.

Seja glavne Zadružne zveze

Zborovanje pod predsedstvom ministra dr. Antona Korošca

Zagreb, 30. jan. ž. V prostorih Zadružne zveze je bila pod predsedstvom ministra n. r. dr. Antona Korošca plenarna seja Glavne zadružne zveze. Seji so prisostvovali vsi člani in zastopniki raznih zadružnih zvez iz Belgrada, Ljubljane, Novega Sada, Sarajeva, Splita in Zagreba. Razpravljalo se je o novem načrtu zadružnega zakona. Razprava je bila zelo živahna. Na koncu so bile sprejete resolucije, v katerih se zahteva:

1. Potreba izdaje skupnega zadružnega zakona s tem, da se ohranijo temeljni principi in svoboda, ki so sprejete na vsem svetu in ki so neobhodno potrebne za razvoj našega zadružništva.

2. Kot edino dobra podlaga zadružnega zakona je sprejetje načrta zakona, ki ga je izdelala Glavna zadružna zveza.

3. Težnja posameznih nezadružniških krogov, da se svoboda zadružništva izrazi na drug način in da se z izdajo zakona ogrozijo temeljni principi pravnega reda v naši državi, je treba energično zavrniti kot škodljive za vse naše gospodarsko in socialno življenje.

4. Dosedanji razvoj zadružništva v vseh delih naše kraljevine in doseženi uspehi dokazujejo, da je zadružništvo edino, ki more rešiti težavni problem gospodarske krize in urediti družabne odnošaje.

Radi tega je Glavna zadružna zveza sklenila, da o vsem pouči kraljevo vlado in jo prosi, da ne dopusti, da bi se to vprašanje rešilo brez volje ali proti volji običajnega zadružništva, katero je s svojim dosedanjim delom služilo častno naši državi.

Jubilej hrvatskega metropolita

Sv. Oče podelil visoko odlikovanje županu mesta Zagreba

Zagreb, 30. jan. ž. Vse jugoslovansko časopisje je posvetilo veliko pozornost proslavam jubileja zagrebškega nadškofa in hrvatskega metropolita ter je v vznešenih besedah slavilo zasluge velikega vladike za učvrstitev katolicizma in za obrambo hrvatske kulture. Nadškof je dobil nešteto čestitk iz vseh krajev kraljevine, v katerih mu vsi sloji izražajo iskrene želje, da bi še dolga leta stal na braniku za najsvetejše svetinje naše domovine.

Najglobokejši izraz spoštovanja mu je izkazal vladar sam, ko ga je odlikoval z najvišjim odlikovanjem, katere dajejo vladarji Jugoslavije. Mestna občina kraljevskega prestolnega mesta Zagreba se mu je poklonila v posebni deputaciji ter prevzvišenemu cerkvenemu knezu izročila umetniško diplomo častnega občana zagrebškega. Mestni župan je v pozdravnem govoru poudaril, da ga je Zagreb hotel počastiti za njegovo apostolsko in kulturno delovanje med hrvatskim narodom. Ministri kraljeve vlade so se istotako zbrali okrog sivolasega nadpastirja ter na ta način neoporekljivo svedočili, kako visoko priznanje je našlo v najvišjih državnih krogih delovanje nadškofa ter kako so pravilno razumeli njegovo delovanje v prid konsolidacije Jugoslavije. Večina jugoslovanskih škofov se je zbrala okrog svojega častitega predsednika, da mu želi, da naj še dolga leta z močno roko in z bistrim razumom ter ljubečim srcem vodi usodo katolicizma v naši domovini.

Pri slavnostnem sprejemu, ki se je v starem sijaju vršil v krasnih prostorih nadškofijske palače, se je nabralo na stotine predstavnikov civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti, zastopnikov javnih in zasebnih ustanov, odličnih osebnosti iz krogov diplomacije, politike in gospodarstva in vsel polj kulturnega udejstvovanja, ki so bili vsi tolmači vseobčega spoštovanja in ljubezni, katero vživa vladika dr. Bauer v vseh plasteh našega naroda.

Ganljiv je bil prizor, ko je na večerni proslavi dr. Bauer naslovil na mestnega župana ter ga obvestil, da je sv. Oče hotel na poseben način pokazati, kako visoko ceni delovanje mestnega občinskega odbora, s tem, da je njemu in podžupanu g. Arturju Mahniku podelil komturni križec reda sv. Gregorija.

„Naš finančni položaj je normalen“

Oster nastop finančnega ministra proti klevetam — Dr. Svrljuga napoveduje stabilizacijo dinarja

Zagreb, 30. jan. AA. Finančni minister dr. Švrljuga je sprejel danes novinarje in jim dal tole izjavo: Pomen prihoda v Zagreb Nj. Vel. kralja in kraljice je bil zadosti podčrtan v naši celokupni javnosti. Samo en trenutek na ulicah v teh prazničnih dneh daje priliko vsakemu dobromislečemu opazovalcu za ugotovitev, s kakšno iskreno navdušenostjo je Zagreb sprejel svojega kralja in svojo kraljico, kakšno ljubezen je celokupno prebivalstvo pokazalo do kraljevskega doma. Zagreb je v prazničnem razpoloženju te dni, ker se zaveda pomena dogodkov, ki prihajajo kot potrdilo in izraz želje našega vzvišenega vladarja, da pride v neposredni dotik z narodom, da narodu izpriča svojo vladarsko ljubezen in tako na novo razširi tisti temelj, na katerem sloni in bo slonela srečna in napredna bodočnost velike in lepe Jugoslavije. In ta temelj je popolna in trajna skladnost teženj in stremljenj kralja in naroda.

Ni ga gotovo pravega in iskrenega rodoljuba, ki ne bi v teh dneh občutil zadovoljstva in veselja v duši. A vendar se je zgodilo, da baš v teh dneh skušajo zlonamerno izzvati nemire v nekih vrstah meščanstva. Dogodilo se je tudi do zdaj večkrat, da so zlobni ljudje razširili lažnjive vesti o dozdevnih intencijah vlade v nekih vprašanjih. Vendar ni bila nobena teh vesti najbrž izmišljena z manj inteligence in z večjo zlobnostjo ter razširjena v javnost, kakor vest o neki prisilni štednji, ki jo baje vlada želi izvesti. Ta vest je prišla bogzna odkod in trdila je, da pripravlja vlada celo neki osnutek zakona o tej stvari.

Razume se, da je v glavi tistega, ki je tako vest lansiral, bila samo ena edina želja, da vsaj za trenutek izzove pri nepoučenih ljudeh zmešnjavo in strah, da bi država s takim prisilnim varčevanjem hotela dobiti denarja za svoje potrebe. Prosim vas, demantirajte to vest najkategoričneje! Ne moj kolega minister za trgovino in industrijo, ne jaz nimava pojma o takem dozdevnem zakonskem osnutku. Nihče v vladi ni niti mislil, niti ne misli na tak način zbirati državi potrebna ji sredstva. Puščajoč ob strani vso absurdnost takega načina finansiranja, kakršen se vladi želi inputirati z omenjeno vestjo, morem izjaviti, da vlada nima nikake potrebe po kakršnihkoli izrednih ukrepih, da bi si tako zagotovila redno in normalno poravnavanje državnih potreb. Naš finančni položaj je popolnoma normalen, navzlic gospodarski krizi, ki obstoji. Državni dohodki pritekajo v popolnem zadovoljivem obsegu, to je, popolnoma v okviru proračunskih predvidevanj. Vse državne obveze se napram vsakomur redno izplačujejo.

Skratka, v današnjem finančnem položaju države ni ničesar, kar bi zbujalo kakršnokoli bojazen s katerekoli strani. Vlada mirno opravlja svoje posle, delajoč po programu, ki si ga je zadala. Dozdaj izvedeni del programa je v finančnem pogledu pokazal že svoje rezultate, ki se bodo upam, že v bližnji bodočnosti pokazali še v jasnejši luči.

Najmarkantnejša točka v tem nadaljnjem delu programa vlade je vsekako zakonska stabilizacija dinarja, ki bo v danem trenutku dekretirana na temelju priprav, ki so dozdaj izvršene. Čeprav je dozdaj bilo že večkrat v najsvečanejši obliki uradno objavljeno, da bo zakonska stabilizacija dinarja izvedena na današnjem kurzu, vas prosim, ponovite to tudi zdaj, posebno pa naglasite, da nihče niti ne misli na stabilizacijo po nekem kurzu, ki bi se le najmanj razlikoval od današnje faktične vrednosti dinarja v zlatu.

Vlada se zaveda ogromnih perturbacij v gospodarskem življenju države, ki bi jih izzvala izpremenba bodisi navzgor ali pa navzdol v vrednosti denarja, in niti ne misli na tako usodno solucijo.

Sklenem s prošnjo na vas, zastopniki tiska, da zastavite vse svoje sile za to, da pomagate odpravljati zmote pri nepoučenih ljudeh in da ne daste, da bi se lažne vesti zasidrale in vznemirjale naivne ljudi. Zlasti ne danes, ko bi morali biti vsi zadovoljni in srečni, da se med nami nahaja vzvišeni kraljevski par.

Mirovna industrija v Ženevi

Kako Švicarji razumejo korist razorožitvene konference

Ženeva, 30. jan. fr. Po dolgem prerekanju, v katerem mestu naj se zbere že davno napovedana in težko pričakovana mirovna konferenca, se je Svet Društva narodov vendar le odločil za Ženevo. Potegovalo se je za to čast veliko mest. Pariz, ki bi bil za 4000 članov, ki se bodo udeleževali te velikanske konference, najbolj privlačno mesto, se je moral izključiti iz razloga, da se je že preveč mednarodnih konferenc vršilo v čarobnem mestu luči, ki na drugi strani baje nudi preveč prilike za raztresenost. Oči delegatov so nato padle v krasno kopališko mesto Santander, ki leži na dolgem obrežju špansko-francoske meje, a tudi ta predlog je moral pasti, ker je prijetnost bivanja v Santanderskem kopališču odvisna od sezone. Madrid ni bil privlačen vsled revolucionarnih neprijetnosti, London še manj radi svoje megle in dragocenega življenja. Dunaj je še imel nekaj šans kot mesto petja in ljubezni, toda ugotovilo se je, da je socijalistična mestna uprava sicer postavila veliko hiš, toda nobenega hotela, kjer bi se mogli spraviti pod udobno streho številni razorožitveni delegati. Tako je ostalo pri Ženevi.

Ženevčani so to vest sprejeli z velikim, odkritim veseljem, najpreje radi tega, ker jim je gostoljubnost postala naravna potreba, odkar skozi deset let sprejemajo mednarodne zastopnike, drugič pa seveda tudi iz manj idealnih ozirov. Imeti v svoji sredi 4000 ljudi, bogatih ali pa povprečno dobro plačanih, in to dolgih šest mesecev, zveni zelo prijetno na ušesa hotelirjev, gostilničarjev ter vseh onih, ki slednje zalagajo z življenskimi potrebščinami. Zato ni čuda, če je takoj razvila zelo intenzivna »razorožitvena industrija«, ki si je stavila za nalogo, napraviti gostom bivanje kolikor mogoče udobno ter preskrbeti gostoljubnim Ženevčanom nekaj dobička. Oficijelne oblasti, javna in privatna društva tekmujejo med seboj, kako bi se mogli koristno udejstvovati pri tem delu. Ustanovila se je že posebna komisija, ki si je nadejala ime »Odbor za preskrbo razorožitvene konference s stanovanjem in s prehrano«. Komisija je že stopila v stik z hotelirji in z mnogimi gradbenimi podjetji, ki naj zgradijo celo vrsto novih hotelov. Konferenca sama bo potrebovala za svoje številne odbore najmanj 38 velikih dvoran. Komisija bo dvorane preskrbela. Za enkrat je predvideno, da se bo moralo najti več sto dvosobnih stanovanj. Komisija je prevzela odgovornost, da zgradi potrebne stanovanjske hiše. V Ženevo bo prišlo na tisoče avtomobilov. Komisija bo zgradila posebno »razorožitveno pristanišče« in stavila gostom na razpolago udobne »mirovne čolničke«. Delegati bodo po napornem delu potrebni razvedrila. Komisija bo preskrbela nekaj stotin novih jazz-bandov, odprla nekaj novih kinov, varietejev pa tudi nekoliko klasičnih odrov. Tako vidimo, da se Švicarji zelo resno bavijo z vprašanjem razorožitvene konference, nekateri trdijo, da celo mnogo bolj, kakor se zanj zanimajo gotove evropske države. Konferenca bo na vsak način za Ženevo uspeh, če ravno bi bila neuspešna za ostalo Evropo.

Novo odkritje v Oustricovi aferi

Pariz, 30. jan. kk. V parlamentarni preiskovalni komisiji je Henry Manuel, predsednik nadzorstvenega odbora Oustricove banke, podal senzacionalno izjavo, da je bil dekret, da se delnice »Snia Viscose«, ki je bila že pasivna, pripustijo na pariško borzo, podpisan 23. junija 1926 ob 11 ponoči od finančnega ministra Pereta, ko se je že nahajal v demisiji in je opravljal samo še tekoče posle. Ta dovolitev pa se je poleg tega izvršila še v privatnem stanovanju Pereta. Imenovana priča Manuel je za isti večer povabil Oustrica in državnega podtajnika Vigala, ki bi imel po pripustitvi akcij stopiti v »Snio Viscoso« kot nadzorstveni svetnik, na večerjo. Oba gosta pa sta prišla na večerjo zelo pozno, in sicer namesto ob 8 zvečer šele o polnoči in sta s ponosom povedala, da sta v zadnjem trenutku pred koncem uradnih ur vendar še pridobila finančnega ministra, in sicer s pomočjo privatnega tajnika. Ta privatni tajnik pa že dolgo let ni bil nihče drugi kakor Peretova najstarejša hči!

Slovesna avdijenca dr. Kramerja

Praga, 30. jan. kk. Novi jugoslovanski poslanik dr. Kramer je izročil danes predsedniku republike Masaryku v slovesni avdienci svoja poverilna pisma. V nagovoru je izjavil med drugim, da Jugoslavija, ki je v polnem razvoju svoje konsolidacije, bolj kot kdaj prej želi, dokazati skupno z bratsko češkoslovaško državo kulturno in civilizatorično moč slovanstva. Predsednik Masaryk je na to odgovoril, da temelji prijateljstvo med obema državama v čuvstvih obeh narodov, da pa je tudi potrebno, da se naša obojna skupnost izvede tudi praktično.

Pogreb dr. V. Veljkoviča

Belgrad, 30. jan. l. Danes ob 10 dopoldne je bil pogreb bivšega ministra in znanega belgrajskega politika in finančnika dr. Voje Veljkovića. Pogreb se je izvršil popolnoma tiho in skromno. Le številni pokojnikovi prijatelji so spremili pokojnika na njegovi poslednji poti od kapelice na novem pokopališču do njegovega groba. Govorov in vencev ni bilo. Med prisotnimi smo opazili bivše ministre Ljubo Davidovića, Nasto Petroviča, Milana Grola, Mišo Trifunovića, Dušana Peleša in druge.

Poplave v Belgiji

Bruselj, 30. jan. AA. Zaradi trajnega deževja so nastale v Belgiji velike povodnji. Pri Dougenboschu so vode predrle nasipe in poplavile obsežna ozemlja. Reki Sambre in Mosa sta prestopili bregove in popolnoma poplavili okolico mesta Charleroi. Pri Monsu je povodenj prekinila vse železniške zveze. Pri mestu Jemappes so vode poplavile rudnike ter ponekod dosegle železniško progo. Na planoti Herve divjajo silni snežni viharji. Toplomer je padel globoko pod ničlo. V okolici Malmedvja je ves promet ustavljen.

Naša mornarica

Belgrad, 30. jan. AA. Dne 4. februarja bo v New Castlu kolavdacija ladje Jadranske plovidbe »Prestolonaslednik Peter«, 7. februarja pa generalni poskus za novi ladji »Rab« in »Bakar«. Ladje bodo v domačih vodah že koncem februarja.

Belgrad, 30. jan. AA. Dubrovečka plovidba si je nabavila leta 1930 na Angleškem tovorno ladjo, ki je 433 čevljev dolga in 56 čevljev široka. Ima 9400 ton. Do zdaj se je imenovala »Plutarch«, odslej pa se bo imenovala »Durmitor«. Dne 1. februarja bo odplula iz Anglije.

Balkanska konferenca

Solun, 30. jan. AA. Prva seja zastopnikov balkanskih držav, ki bi morala biti danes, je bila odložena, ker so se bolgarski delegati zakasnili. Delegati bolgarske države prispejo v Solun šele nocoj. Jugoslovanski delegati, predsednik dr. Djurdjević, Jonić, dr. Žika Topalović in Bogdan Radica so dospeli v Solun nocoj.

Zasedanje VZS

Belgrad, 30. jan. AA. Danes je bila od 16 do 19 seja vrhovnega zakonodajnega sveta. Razpravljali so o zakonskem načrtu o javni zaščiti javnega pomladka. Prihodnja seja bo jutri ob 16 s temle dnevnim redom: 1. nadaljevanje razprave o zakonskem načrtu o javni zaščiti javnega pomladka, 2. zakonski osnutek o glavnem prosvetnem svetu in 3. zakon o gledališčih.

Razglas poštne direkcije

Belgrad, 30. jan. AA. Poštno-telegrafsko-telefonski odsek ljubljanske poštne direkcije razglaša:

Dne 31. jan. se zatvorijo pošta, brzojav in telefon Strnišče. Namestu tega pa se s 1. februarjem otvorijo pošta, brzojav in telefon Majšperg.

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 30. jan. AA. na sedmi seji banskega sveta se je nadaljevala razprava o banovinskem proračunu.

G. dr. Obersnel je spravil v pretres

vprašanje bratovskih skladnic,

ki so v zadnjem času v zelo prekarni situaciji. Razvila se je dalša debata, v kateri so sodelovali dr. Roš Franjo, g. Steblovnik Martin in Prepeluh Albin ter Golouh Rudolf. G. dr. Obersnel je predlagal, naj se da bratovskim skladnicam javna pomoč.

Na vprašanje bana g. dr. Marušiča je pojasnil g. dr. Obersnel, da bi bila sanacija mogoča na ta način, ako bi država prispevala v ta namen morda za nekaj let po 1,000.000 Din in bi tudi banovina s skromnešim prispevkom prišla na pomoč. Ti prispevki bi se do gotove višine diferencirali. Na ta način bi še nadalje nosili glavno breme interesentje. Javni činitelji naj bi samo imeli priliko aktivne intervencije. S približnim prispevkom 1,000.000 Din od strani države ter s kakim skromnejšim prispevkom od strani banovine za gotovo vrsto let bi se upostavilo ravnotežje, ko ne bo več starih vpokojencev. Na ta način bi postalo stanje nekoliko stabilno.

G. ban dr. Marušič je k temu pripomnil, da je težko zahtevati od države ali od kake druge javne uprave, da bi se korporacije, ki so avtonomno organizirane, na ta način podpirale. Po svojem ustroju se morajo vzdrževati po samih interesentih.

G. dr. Sajovic je povdarjal, da so delodajalci v glavnem krivi, da je prišlo do izgub.

G. ing. Strgar je glede razvoja bratovskih skladnic in njih slabega finančnega stanja v splošnem potrdil izvajanja g. dr. Obersnela.

Nato se je pričela razprava

o agrarnih operacijah.

G. referent finančnega oddelka Božič je obrazložil predvidene stroške za agrarne operacije v skupnem znesku 812.000 Din.

G. Štrcin Ivan je prosil, naj bi banska uprava preskrbela, da bi se Menina planina priredila za vzrejevališče mlade živine. To ne bo povzročalo posebno velikih stroškov. Banska uprava je kolikor je govorniku znano, vložila v to planino že 80.000 Din. Če se melijoracijska dela ne izvrše, bi bil ta denar tako rekoč izgubljen.

G. Detela Oton je povdarjal, da bi se rabilo 250.000 Din.

G. dr. Koritnik Bogdan je povdarjal, da vlada v vprašanju ureditve uprave gozdov in pašnikov velika zmešnjava. Zato želijo vse občine čabarskega okraja, da se to vprašanje uredi tako, kakor je urejeno za ostalo banovino.

G. ban dr. Marušič je pojasnil g. Koritniku, da je banska uprava že odposlala predlog centralni vladi, da bi se bivši štajerski zakon, ki je najmoderneši, razširil na vse področje dravske banovine. Do tedaj pa moremo kvečjemu nuditi gotove olajšave, ki se že prakticirajo glede čabarskega okraja. Glede Menine planine bi bilo za interesente seveda najbolše, da bi banska uprava Menino planino uredila in jo potem dala interesentom.

G. Štrcin je izjavil, da direktnega dobička od te planine res ne bo, da pa bo dobiček prospeh splošne živinoreje v teh krajih.

G. Babnik je priporočal, da bi se podpore za melijoracijo skupnih zemljišč nakazovale tudi pododborom za osuševanje ljubljanskega barja, ki vrše osuševanje dolinskih pašnikov že več let.

G. Košir izrazi mnenje, da bi bilo jako koristno, ako bi se izvedla agrarna reforma do konca.

G. ban dr. Drago Marušič je potrdil mnenje g. Koširja, da moramo počakati na zakon o agrarni reformi in da bomo šele potem videli, kake obveznosti nam bo naložil ta zakon.

G. Detela Oton se pridruži pobudi g. Koširja.

G. dr. Sajovic Ivan je izrazil želje, da se postopek pri razdelbi zemlje čim bolj pospeši.

G. Detela Oton je pripomnil, da se agrarne zadeve zavlačujejo zaradi tega, ker pri agrarnih operacijah primanjkuje osobja.

Nato se je pričela razprava

o banovinskih dolgovih.

Gre v glavnem za amortizacijo dolgov, ki jih je banovina nasledila od bivših oblasti, in za nameravane nove investicije.

Po nekaterih formelnih vprašanjih je delovodja g. banski svetnik Senekovič prečital naslednje poročilo glede elektrifikacije:

Zaradi aktualnosti vprašanja se je v okvirju I. oddelka ustanovil poseben referat za izrabo vodnih sil in elektrifikacijo banovine, v kolikor nastopa banovina kot podjetnik.

Sem spadajo tudi Kranjske deželne elektrarne, ki upravljajo vse obstoječe banovinske elektrarne, in tudi grade za banovino nova električna omrežja.

V lasti dravske banovine se nahajajo trenutno naslednje elektrarne: 1. Završnica, 2. elektrarna v Zagradcu, 3. elektrarna v Bohinju. Sledi poročilo o elektrarnah.

G. Lebinger pozdravlja ta načrt banske uprave, ki nadaljuje započeto delo. Prosi, da bi se čim prej končal dalnovod, ki bi vezal tudi Litijo.

G. ban dr. Marušič je sporočil, da so dogovori z mestno občino ljubljansko v najboljšem teku.

Nato je g. pomočnik bana dr. Pirkmajer izjavil: Kar se tiče žirovske elektrarne pripomnim, da je banovina prevzela program za saniranje te elektrarne od bivšega oblastnega odbora in da si je program te asanacije popolnoma osvojila.

G. Lebinger Hinko je pripomnil, da bi morala banska uprava gledati na to, da bodo cene za električni tok povsod enake.

G. ban dr. Marušič je povdarjal, da že iz čisto komercijelnih principov cene za električni tok ne morejo biti povsod enake.

G. Mihelčič Alojzij je predlagal, naj se pri podeljevanju podpor poslom skrajša doba od 40 na 25 do 30 let službe pri enem in istem gospodarju.

G. Serbinek Ivan prosi bansko upravo, naj bi se pri elektrifikaciji banovine oziralo tudi na njegove kraje.

G. župnik Ramovš Jakob je priporočal banski upravi, da bi pomagala z elektrifikacijo Velikim in Malim Laščam, Ribnici in dalje proti Kočevju.

G. Strein Ivan je z največjim veseljem pozdravil elektrifikacijo dravske banovine. Pripomni pa, da se mu zdi znesek 1 milijon Din skoro premajhen. Denar, ki ga bo izdala banska uprava v ta namen, bo dobro naložen.

G. ban dr. Marušič je povdarjal ogromno važnost elektrifikacije, ki jo bo s svoje strani vsestransko podpiral. Tudi njemu se zdi znesek 1 milijon Din precej nizek, in bo zato skušal potom virmana najti možnost povišanja te pozicije.

G. Oblak Gabrijel povdarja važnost elektrifikacije banovine, ki bo dvignila naš ugled v zunanjem svetu. Zato se mu zdi čudno, da nekateri krogi rovarijo proti tej elektrifikaciji. Želi, da se načrt banovine uresniči. Glede postavke 1 milijon Din se pridružuje pripombi g. Štrcina. Za izvršitev vsega programa, ki ga ima banovina, stroški ne bodo znašali mnogo manj od 100 milijonov Din.

Ljubljana, 30. jan. AA. V nadaljevanju sedme seje banskega sveta je g. ban dr. Marušič pojasnil namen proračun. zneska 1 milijon Din, ki je določen za pospeševanje elektrifikacije v banovini. Ta milijon jemišljen kot podpora kranjskim deželnim elektrarnam in tudi drugim zadrugam, ki se bodo ustanovile. Glavni znesek za elektrifikacije pa je v kroračunu kranjskih deželnih elektrtrn. Tam je predviden znesek za amortizacijo posojila, ki ga bo banovina najela. G. Lipej je priporočal elektrifikacijo tudi v Posavju in na Dolenjskem. G. Steblovnik Martin je opozoril na vprašanje glede zadružnih elektrarn, zlasti na zadružne elektrarne, da se tu uredi neko sorazmerje med njimi.

Referent za elektrifikacijo ing. Rueh je obrazložil, da pridejo kraji v vzhodnem delu Štajerske predvsem v poštev za elektrifikacijo iz falskega omrežja. Če morajo kraji na Štajerskem prispevati znatne zneske za svojo elektrifikacijo, bodo morali tudi kraji, ki računajo na priključek na banovinsko električno omrežje, sami tudi nekaj prispevati.

G. dr. Senčar se je pridružil izvajanjem g. ing. Rueha ter je povdarjal, da se je n. pr. Ptuj elektrificiral samo na zadružni podlagi. G. dekan Kurent Alojzij pozdravlja načrt elektrifikacije Posavja. G. Lebinger Hinko želi, da banska uprava gleda na to, da bi dobile električno omrežje v svoje roke in oskrbo, če le mogoče občine. G. Veršič Ivan se pridružuje izvajanjem dr. Senčarja. G. Golouh Rudolf je naglašal, da je vnešena tudi postavka »splošni rezervni kredit« za nezadostno.

G. ban dr. Marušič je izjavil nato naslednje: Ker so z budžetom izkazani izdatki često prenizki, je treba večkrat poseči po rezervah. To se je videlo tudi v tekočem proračunu. Mnogokrat nastanejo nepredvidene potrebe, elementarne poškodbe na napravah zahtevajo hitro pomoč. Tudi dobivamo nove zakone, ki zahtevajo kritje gotovih izdatkov po banovini. Treba je pripomniti, da mora vsako pametno gospodarstvo imeti gotovo rezervo za nepredvidene izdatke, ker si v nujnih slučajih moramo znati pomagati. Zato proračunska tehnika zahteva 2 do 3% od celega proračuna.

G. Lavtižar Josip prosi, naj se napelje elektrika do Rateč.

Nato poda referent g. ing. Rueh poročilo o sedanjem delu in poteku elektrifikacije.

Nato se obravnava proračun izdatkov in dohodkov banovinske

zaloge šolskih knjig.

G. Golouh je pripomnil, da vlada velika nezadovoljnost med narodom, ker se šolske knjige ne izdajajo takoj v začetku šolskega leta, ampak šele med šolskim letom.

G. pomočnik dr. Pirkmajer je pojasnil, da je banovinska zaloga šolskih knjig urejena na trgovski podlagi. Kar se tiče prodaje zvezkov, ki so obligatno predpisani, je to vprašanje urejeno z zakonom o učnih pripomočkih. Po teh zakonskih predpisih so ti zneski državni monopol v vsej državi. Proti temu so se pojavili ugovori tudi iz trgovskih krogov. Mi smo vse to tolmačili pri centralni vladi, ki pa iz principijelnih razlogov ni mogla odstopiti od te ustanove.

G. Lebingerju se zdi čudno, da ostane pri zalogi šolskih knjig komaj 2% čistega dobička. Ako se vodi na trgovski podlagi, je ta dobiček absolutno prenizek. Ako se vzdržuje ta zaloga šolskih knjig, bi bila njena naloga, da so šolske knjige bolj poceni.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer odgovarja nato g. Lebingerju ter izjavlja, da obratuje zaloga šolskih knjig po komercijelnih načelih, ni pa rekel, da tudi išče dobička po teh načelih.

G. Prepeluh Albin je izjavil, da moramo delati na to, da se zaloga šolskih knjig ne ukine, ker lahko postane posebno za naše slovenske razmere zelo važna kulturna ustanova.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer še pojasni, da je to, o čemer se razpravlja, proračun in ne bilanca. Ako bi hoteli presoditi faktično vrednost te ustanove, potem bi morali pregledati bilanco. Približno tekom enega meseca bo na razpolago tudi bilanca zaloge šolskih knjig.

G. Mihelčič Alojz je prosil bansko upravo, naj vpliva na to, da se bodo pravočasno dobili zvezki in šolske knjige ker sicer trpi pouk. — G. Rajh Jakob je vprašal ali je uveden za šolske odbore pri zalogi šolskih knjig tudi popust, kakor ga imajo pri drugih knjigotrzcih.

Na to vprašanje je pojasnil g. pomočnik bana dr. Pirkmajer, da daje zaloga šolskih knjig krajevnim šolskim odborom istotako primeren popust ali pa jim daje brezplačne eksemplare knjig, ki se potem razdele med revne učence.

Nato je bila seja zaključena.

Grozna svatba

Rim, 30. jan. kk. Na svatbi v neki vasi province Benevent je mati ženina, jezna radi sinove izbire neveste, zagrešila umor mnogo svatov. V bolnišnico so spravili 25 oseb, ki so se udeležile te svatbe. Njihovo stanje je brezupno, deloma pa že umirajo. Mati ženina se je najprej dolgo upirala želji svojega sina, da bi poročil svojo sosedo. Ker je sin radi tega obupaval, je mati navidezno pristala na poroko in sama pripravila svatovsko pojedino. Nihče ni postal pozoren, ko je mati obe družini posadila za dve različni mizi. Ko je bila zabava na višku, je prinesla mati svoje najboljše vino iz kleti in sama nalivala kozarce na obeh mizah. Svoji lastni družini je dala dobro vino, v vrč, ki je bil namenjen za mizo nevestine rodbine, pa je primešala bakreni vitriol. Kmalu so vsi gostje dobili strašne krče in vsa vas je pritisnila v hišo in hotela linčati mater. Zdravnik je ponesrečence skušal rešiti s tem, da jim je izpraznil želodce, toda v večini primerov je bilo to prepozno.

Strašna rudarska nesreča v Angliji

London, 30. jan. kk. Včeraj zvečer je bila velika plinska eksplozija v ogromnem angleškem rudniku Haig v Whitehavenu, ravno ko je odšlo 50 delavcev na nočno delo, ki so najbrže postali vsi žrtve katastrofe. Do sedaj so spravili na dan 10 trupel. Prizadet je bil tudi sosedni rov, v katerem pa k sreči ni bilo smrtnih primerov. Rudnik Haig je sploh nesrečen rudnik. Leži večinoma pod morsko nižino in ga je že večkrat zalila morska voda. Leta 1922. je bilo ubitih 39 rudarjev radi eksplozije. Po neki eksploziji pred tremi leti so zaprli velik del rudnika. Ko so potem rudniški inženerji šli v rove in preskušali možnost zopetne otvoritve, so štiri eksplozije druga za drugo ubile vseh 13 članov te komisije.

Dr. Fr. Trdan:

Prelatu † dr. Jos. Lesarju v spomin

Danes teden mi je rajni g. prelat še roko podal in ob slovesu z njemu lastnim naglasom zabičeval: »Pa o moji bolezni nikar ne poročaj domov, kaj!«

Njegovo zadnje naročilo sem vestno izpolnil, ker takrat bi si niti iz daleka ne bil mogel misliti, da mu bom ravno po preteku enega tedna že pisal posmrtnico.

Odličnega rajnika poznam že od svojega 8. leta. Kadar so namreč »prišli Martinov gospod« domov, je bila vsa naša vas v nekakem prazničnem razpoloženju. Tako so že tedaj cenili in spoštovali mladega gospoda doktorja. Pa ne samo tedaj! Stari ljudje so vedeli povedati: »Martinov gospod« so že v zgodnji mladosti kazali, da bodo duhovnik. In zato si rajnega g. prelata skoro ni bilo mogoče drugače predstavljati kakor duhovnika. Ves Lesarjev značaj se je izražal v njegovem duhovskem stanu in poklicu. Ako si ga videl pred oltarjem, ako si ga videl na profesorski stolici, ako si ga videl doma, ako si ga videl na izprehodu: Vedno isti, dosledni in popolni duhovnik-secundum ordinem Melchisedec. Ves je živel za svoj stan, zanj je neprestano delal, v njem je užival svojo srečo. Četudi je bil že v pokoju, so ga vendar ponovno volili v Duh. podporno društvo.

Doma je bil vedno v talarju, ker je talar že kot bogoslovec vzljubil. V albumu hranim tudi nekaj njegovih mladostnih slik, toda niti ene ni, ki bi ga ne predstavljala v talarju. Izven doma pa je navadno nosil dolgo črno suknjo, na glavi pa v predvojnih letih visok, v zadnjem času pa nizek cilinder. Za kako posebnost, s katero bi bil vzbujal pozornost, ni nikdar maral.

Prelat Lesar je imel krepko določen značaj, ki je dajal izrazit pečat vsemu njegovemu delu in življenju. In prav zato je bil njegov značaj tako lep in prikupljiv. Vse njegovo mišljenje, govorjenje in delovanje je bilo v najlepšem razmerju in soglasju: prava mera za čustva in afekte, prava za nevoljo in jezo — če smem besedo jeza sploh zapisati; v 40 letih, odkar ga poznam, sem ga našel samo enkrat nekam slabo razpoloženega — prava mera za veselje in žalost, prava mera za telesne potrebe. Nikdar ga nismo videli, da bi ga bila premagala ta ali ona strast, vse njegovo življenje je sličilo lepo urejenemu potoku sredi cvetočih livad. Serva ordinem et ordo servabit te! Tako se je glasila prva točka hišnega reda, ki ga je izdelal rajni dr. Josip Lesar kot bivši alojzijeviški vodja. Tako je tudi sam delal, tako je živel in tako je tudi druge učil.

V družbo ni zahajal, pa zato ni bil morda samotar. Obilica dela in ljubezen do samote mu ni dovoljevala daljših izostankov. Če pa je prišel v družbo, je tudi v družbi ostal dosleden svojemu plemenitemu značaju. Ko je poslušal nedolžen dovtip, je vzravnal glavo, pogledal s svojimi kostanjevo sivimi očmi in z nasmeškom na ustnicah vidno pritrjeval pripovedovalcu.

Z njegovim mirnim značajem je bila v skladu tudi njegova tiha ljubezen do svojega bližnjega. Kot vzgojitelj mladine je dostikrat naletel na trde in neotesane grče. Pa jih ni nikdar slabo sodil. O vsakem človeku je imel milo in dobro sodbo. Tudi pozneje, ko je ta ali oni krenil na stran pot, ni bilo iz njegovih ust slišati žal besede o njem.

Svoje življenje je posvečeval z molitvijo in dobrimi deli. Le tisti, ki ga je poblizje poznal, je vedel ceniti njegovo izredno plemenito srce. Rajni prelat je bil že od zgodnje mladosti velik častilec Matere božje. Kot dijak je o počitnicah vsako jutro pohitel k pol ure oddaljeni Mariji Vnebovzeti pri Novi Štifti. Z leti je ta ljubezen naraščala. Dolgih izletov rajnki ni delal, če je pa kdo omenil Novo Štifto, ga ni zadrževalo nobeno opravilo. Kronika novoštiftske cerkve bi vedela še več povedati. V svoji rojstni vasi je dal postaviti lično gotsko kapelico v čast Materi božji. Ko je blagoslavljal kip, je tako ganljivo opisoval Marijine čednosti, da se še danes spominjajo starejši ljudje prelepe pridige »Martinovega gospoda«.

Prelat dr. Josip Lesar je bil odličen mož, kakršnih malo pozna naša zgodovina. V nekem pomenu je bil vse: vzoren duhovnik, iskren domoljub, pisatelj, učenjak, velik dobrotnik revežev in oče mladega duhovskega naraščaja.

Ave pia anima!

Nesreča s patrono

Vače, 29. januarja.

V torek okoli 3 popoldne se je pripetila na Vačah (v Hosti) v Severjevi hiši težka nesreča, ki jo bo mali ponesrečenec, Marčun Franjo, pomnil vse življenje. Grozni dogodek se je izvršil po pozvedbah na kraju nesreče tako-le:

V odsotnosti svoje matere Pečar Antonije sta bila v hiši sama polbrata 16letni Doblekar Rudolf in 8letni Marčun Franjo. Ta je najbrže dobil patrono od svojega polbrata Rudolfa. Pri peči na klopi je radovedni dečko prižigal patrono z vžigalicami ter je imel nad njo sklonjeno glavo, da je opazoval njen učinek. Kar se patrona vžge in razleti. Malega Marčuna Franja je pri eksploziji zadelo v desno oko in v obe roki. Na mah je padel na tla. V tem hipu prihiti mati, ki pobere dečka in ga nese k Planinšku v sosedno hišo, kjer so ga obvezali za silo. Nato so ponesrečenega dečka takoj odpeljali v Litijo k zdravniku. Zdravnik je ponesrečencu nudil prvo pomoč in odredil, da so ga prepeljali v bolnišnico v Ljubljano.

Današnja slavnost na univerzi

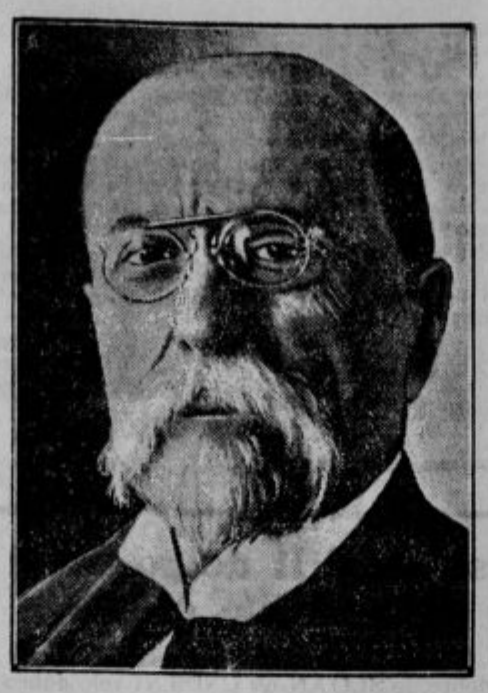

Dr. T. G. Masaryk, predsednik Češkoslovaške republike.

Češkoslovaški poslanik na našem dvoru, g. dr. Robert **Flider**, ki bo zastopal predsednika dr. Masaryka pri slovesni promociji.

Danes ob 11 dopoldne bo na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani slovesno promoviran za častnega doktorja ljubljanske univerze predsednik Češkoslovaške republike g. dr. T. Masaryk.

Pri tem slovesnem činu bo gospoda predsednika zastopal poslanik Češkoslovaške republike v Belgradu g. dr. Robert Flider.

Ing. Josip Sevčik, češkoslov. konzul v Ljubljani.

V znamenju delavskih redukcij

Kranj, 29. jan.

Na obzorju kranjske, doslej nedotakljive industrije so se začeli javljati počasi prvi simptomi splošne svetovne gospodarske depresije in brezposelnosti.

Tovarna pletenin in trikotaže »Ika« je od božiča naprej začela odpuščati svoje delavke za nedoločen čas, tako da jih je trenutno prav malo zaposlenih.

V Pollakovi tovarni je bilo okrog Novega leta reducirati več delavcev. V zadnjem času pa je vodstvo tovarne naznanilo še drug za delavce prav malo razveseljiv sklep, da bo namreč delavske plače znižalo za 10%, ker je prisiljeno blago prodajati cenejše ko doslej.

Eno se pa lahko poudari: delavstvo kranjske industrije se v veliki meri rekrutira iz okoliških občin in zato v slučaju pomanjkanja dela brezposelne množice ne ostajajo v mestu, kakor se dogaja v drugih industrijskih centrih.

Slabi časi za rudarje

Trbovlje, 30. januarja.

Mila zima in nepovoljna oddaja premoga sili rudarska podjetja k ustavljanju dela v rudnikih. Če bi obratovali, bi morali premog deponirati v skladišča, v katerih se ga najmanj 50% skvari. Skladišča za deponiranje pa imajo le nekateri rudniki, drugi pa takega prostora nimajo. Z objektivnostjo moramo priznati, da je režija rudnika mnogo večja za premog, ki ga nalagajo v skladišča, ker je pri tem dvojno delo in se še skvari. Zato se podjetja gotovo boje deponiranja.

Pa to je poglavje, ki velja za podjetnika. Kaj pa z delavstvom? Podjetnik pravi, da ima izgubo, če premog ne gre s pralnic v promet. Toda vprašam, kdo radi tega trpi življenjsko pomanjkanje, ali podjetnik in delničarji podjetja? Ne! Ampak dobička je manj ko pri redni oddaji. Delavstvo pa radi nezaposlenosti trpi življenjsko pomanjkanje, kar pa si gotovo ni krivo samo, če podjetje ustavi delo, ko računa z izgubo. Že po naravnih zakonih se je potrebno ozirati gotovo v prvi vrsti na onega, kateremu je potrebno omogočiti možnost do življenja, potem šele skrbeti za tisto, kar bi bilo s tem v posredni zvezi. Prvo je obdržati zdravo človeško bitje in njegove fizične sile, ki zamorejo ustvarjati in pripravljati narodne dobrine. Življenjsko krepak narod je fundament vsake države.

Zakaj navajamo to? Če pogledamo okolnosti, ki ženejo proletarijat in njega delovno silo v propast in nezadovoljnost, moramo konštatirati eno, in tudi povedati jasno. Vsak človek ima pravico do življenja, tudi rudar in njegova mladina. Kakor vsakdo drugi, je potreben tudi rudar. In če pojmujemo stvar tako, naj se tudi uredi tako, da bomo rudarji človeško živeli! Bedni rudar.

Slovenski list naših v Belgiji in Holandiji

»Rafael« je naslov novemu slovenskemu listu, katerega je začel izdajati slovenski izseljeniški misijonar, g. D. Oberžan v Heerlenu v Holandiji kot »Glasilo jugoslovanskih izseljencev v Holandiji in Belgiji«. V uvodnem članku pravi urednik:

»Da bo na tuji zemlji varen korak tvoj — sin velike matere — dovoli, da se ti pridružim za spremljevalca. ‚Rafael' bo klical i Tebi: »Hvalite Boga in poveličujte ga!« In če bi tebe tujina osrečila s premoženjem in »mnogimi dragocenostmi«, da, če bi ti tudi mož tujine dal svojo lastno hčer, »Rafael« ti bo klical: »Ko se vrneš k očetu... veselil se bo, da te vidi!« — Dvojno nalogo si je nadel spremljevalec tvoj »Rafael«: ohraniti ti najvišji zaklad, ki ti ga je dal očetov dom: vero, in v tej veri: ljubiti svoj dom!«

Gotovo plemenit namen!

Ker so naši ljudje raztreseni po mnogih naselbinah v Belgiji in Holandiji, je to glasilo naravnost življenjska potreba za nje. Zato novi list v tujini iskreno pozdravljamo in želimo g. uredniku obilo uspeha in božjega blagoslova!

★ **Pri slabem počutju** je naravna »**Franz-Josef**« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo poristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »**Franz-Josef**« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »**Franz-Josef**« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Oguljufan samomorilec

Ptuj, 29. januarja 1931.

V petek, 23. januarja je ponoči pripeljal rešilni avto v ptujsko bolnišnico nekega moškega v nezavesti, ki ga je na Slovenskem trgu v takem stanju našel službujoči policijski stražnik. Nesrečnež je ležal v nezavesti še vso soboto. Šele v nedeljo se je zbudil in tedaj je policija ugotovila sledeče:

Neznanec se piše S. Fritz Trenutno je bil zobni tehnik v Čakovcu. Rojen je bil 1898. leta. V Čakovcu je bil zelo priljubljen. Zato se je zbudilo vsesplošno povpraševanje po njem, ko je pretekli petek izginil. Kar ni ga bilo od nikoder. Mati si ni vedela pomagati na noben način, do nedelje so jo mučile nepopisne skrbi in žalost. V nedeljo jo je vsaj malo potolažilo poročilo ptujske policije in sicer v zmislu, kot je izpovedal sam nesrečni sin. Živčno je bolan, kot sam pravi. Enkrat je že poskusil samomor. In res se mu na roki še pozna brazgotina, ko je prerezal žilo pred daljšim časom. V Ptuju je hotel samomor izvršiti znova in sicer v gostilni. Naročil si je četrt vina, prisul belega praška v kozarec. Zunaj na cesti pa je omahnil. Našla ga je policija, zavedel se je spet v bolnišnici v nedeljo in na žalost spoznal, da strup veronal ni deloval po njegovi želji. Na vsak način si želi smrti, pravi. In upa, da se bo tretjič samomor posrečil.

22. januarja pa je prišel v ptujsko bolnišnico moški, v ponošeni sivi obleki s športno kapo in modro srajco. Zgledal je zelo simpatičen. Tožil je, da ga boli želodec in da prebavila niso v redu. Pa so se ga usmilili in ga položili v sobo, kjer je ležal »samomorilec«. Zbujal je vtis pravega, potrpežljivega bolnika, pa nedolžnega človeka. V ponedeljek zjutraj pa je vstal ta Zechner Viktor, doma iz Slemena pri Mariboru, star 32 let, kot se je predstavil z delavsko knjižico tega imena. Okrog 11 dopoldne se je vrnil z mesta v bolnišnico. Prosil je še, na mu posodi 20 dinarjev. Nima namreč za potnino, da bi šel v Celje, kjer ga menda čaka služba vratarja v novi umobolnici v Petrovčah. Odšel je in se odpeljal — brez dvoma v Čakovec in ne v Celje.

Kajti v ponedeljek torej še isti dan popoldne se je oglasil v Čakovcu pri S.-ovi materi moški, ki je po opisu podoben bolnemu Zechnerju. Prestavil se pa ni več kot Zechner, ampak kot Vegar Viktor. In povedal je še, da je šofer pri ptujski reševalni postaji. Pripovedoval je dalje žalostni materi, kako je baš on našel njenega sina, ponesrečenega, revnega. Izmislil si je sinovo željo po perilu in denarju. Vsa vesela, da je podrobno zvedela o sinovem stanju, je mati gostu poklonila 100 dinarjev v zahvalo. Radostno mu je postregla z vinom in pecivom. Ker pa je gost dejal, da gre nazaj v bolnišnico, mu je mati izročila še perilo in nekaj denarja za sina.

Takoj drugi dan, v torek, se je v Ptuj pripeljala S.-ova mati. Ne malo se je začudila, ko je zvedela, da ni ne duha ne sluha o njenih darilih za sina. Pozabila pa je takoj na vse to, iz samega veselja, da vidi živega sina Fritza. Tiralica pa je izdana za goljufom, ki je tako spretno izrabil policijsko zasliševanje Fritza S. Ni dvoma, da gre za istega človeka! In gotovo ima sedaj policija posla s prav spretnim tičkom, delomrznežem, ki nosi različna imena, ki jih dokazuje z »ukradenimi« delavskimi knjižicami in ki se je že v naprej preskrbel, da bo poljubno menjal obleko, kadar bo zapihal hud veter.

Uboj v Slovenskih goricah

Ptuj 30. jan.

Ob priliki neke domače zabave v Sakušku v Slovenskih goricah je prišlo med navzočimi gosti v pozni uri do prepira in nazadnje do pretepa. Pri tem se je 33 letni Ivan Šegula poslužil noža ter prizadel 26 letnemu Leopoldu Čehu smrtonosen udarec. Orožniki so krivca že prijeli ter ga izročili okrožnemu sodišču v Ptuju.

Elektrotehnik - čarovnik

Brčko, 30. januarja.

V vasi Vidovice so te dni aretirali elektrotehnika Edvarda Slukana, ki ga je naznanila tamkajšnja zadruga, da je v zadnjem času deloval proti njenim interesom. Obtožuje ga tudi, da se je izdajal za zdravnika in da se je bavil deloma tudi s čaranjem. V svetovni vojni si je kot bolničar v resnici pridobil marsikaj znanja o zdravilstvu po raznih vojaških bolnišnicah. To svoje znanje je sedaj v obilni meri izkoriščal in tako goljufal lahkoverne vaščane. Kmetom je pomagal v lažjih slučajih in se jim tako priljubil, da so vedno, če je zbolel kdo domačih ali pa živina, klicali samo njega, ne pa poklicnega zdravnika.

Tako je nekega otroka, ki je obolel na pljučnem vnetju, ozdravil s tem, da je naročil, naj mu polagajo mrzle obkladke na razbolelo mesto. Pomagal je tudi pri nekem porodu, ki se je posrečil. Posebno pa se je proslavil z »obuditvijo nekega mrliča k življenju«. Neka ženska je imela sušico. Poklicali so Slukana, ki pa je prisotnim dejal, da bo umrla in da ji ne more več pomagati. In v resnici je med tem, ko je bil Slukan še navzoč, ženska popolnoma otrpla, tako da so vsi mislili, da je mrtva. Slukan je dejal, da jo bo obudil od mrtvih. Vzel je gorečo svečo in spuščal kaplje vrelega voska na njena prsa in roke. Naravno, da se je pričela ženska od bolečin zvijati in premikati. Tako je dosegel veliko spoštovanje v vsej okolici.

Zdravil je tudi živali, toda z manjšim uspehom. Nekoč so mu pripeljali kravo, ki je bila že napol mrtva. Prerezal ji je uho, toda ni pritekla niti kapljica krvi. Zato so jo morali zaklati. Takih slučajev je bilo še več. No, sedaj mu bo že sodišče dokazalo, da v današnjem času ni mogoče več uganjati čarovnij, ker je doba čarovnic in podobnih bitij že davno minila.

Smrt radi voglarjenja

Brežice, 28. januarja.

Voglarenje je stara in grda navada po Dolenjskem ob priliki ženitovanj. In sicer se zbero fantje zvečer, kjer se vrši ženitovanje, pod okni in čakajo, da dobe kaj za želodec in suho grlo.

Tako se je tudi preteklo nedeljo vršilo ženitovanje pri nekem P. v vasi Podlipa na Raki. Zvečer je bilo tudi tukaj zbranih več fantov, kateri so po stari navadi voglarili. Pot je nanesla, ko je šel okrog 10 zvečer domov, 25letnega Alojzija Gorenca, sina posestnika iz Dolge Rake, mimo P. v Podlipi. Gorenc, nič hudega sluteč, je hotel najbrže tudi sam malo pogledati, fantje so pa najbrže že bili malo vinjeni. Kar skoči nekdo pred njega s kolom in mu zastavi pot. Gorenc, kateri je pa imel s seboj pištolo, je hotel ustreliti, toda med tem ga je že ta udaril s kolom čez trebuh, da se je zgrudil na tla, napadalec je pa zbežal. Ko se je Gorenc zavedel, je šel domov, vendar je čutil vedno hujše bolečine v trebuhu. Radi tega so ga domači v ponedeljek spravili v bolnišnico v Brežice, kjer je Gorenc v sredo podlegel na posledicah poškodba.

Zvezda, ki se nam bliža

Eros, ki se približuje zemlji

Berlin, 29. januarja.

Te dni se približuje naši zemlji mali planet *Eros*, ki spada k našemu solnčnemu sistemu in ima nekaj zelo zanimivih osobitosti.

Ta planet se namreč na svoji poti okolu solnca *najbolj* približuje zemlji, to je še bliže ko Mars, ki so ga do leta 1898, ko so odkrili Erosa, imeli za zvezdo, najbližjo zemlji.

Planet Eros je odkril berlinski astronom dr. Witt, kakor smo že rekli, leta 1898. na fotografski plošči. Eros, ki z ogromno hitrostjo brzi po svetovnem prostoru, pride v najbližjo bližino zemlje samo vsakih 30 let.

Leta 1901., ko je zopet nastopil tak čas, so Erosa opazovali vsi teleskopi zemlje in astronomi so ga mogli cele mesece fotografirati. Eros je namreč za astronome zato tako važen, ker na podlagi njegovih približanj lahko kar najtočneje določijo razdaljo med solncem in zemljo.

Letos, 1931, se Eros zopet čim bolj približuje planetu, na katerem živimo, ni pa še dospel na točko svoje najminimalnejše distance od nas. Če bi bila danes že izumljena raketa za potovanje v svetovni prostor, bi se zdaj lahko pripravljali na izlet na Eros ali pa vsaj čisto blizu njega, da bi se prepričali, kako neki izgleda, kajti tudi v tem oziru je ta planet jako zanimiv, kakor bomo še videli.

Zaenkrat se Eros, ki je primeroma zelo mala zvezda, s prostim očesom ne vidi in ga opazujejo lahko samo teleskopi. Letos je namerjeno nanj 150 teleskopov največjih zvezdarn sveta, ki bi rade na podlagi njegove distance do zemlje čisto eksaktno določile izmero merilne enote, katera se uporablja za izražanje nebesnih daljin, to je namreč tako zvana solnčna paralaksa, ki znaša polovico distance med solncem in zemljo. Vodstvo letošnjih tozdevnih opazovanj Erosa je poverjeno observatoriju na Rtu dobre nade. Nam najbližja zvezdarna, ki se udeležuje teh opazovanj, je tržaška.

Kakor smo že omenili, ima Eros še neko posebnost, ki si jo astronomi zaenkrat ne morejo razložiti drugače kakor po več ali manj verjetni hipotezi. Na podlagi opazovanj zadnjih let in najnovejšega časa, ko se nam Eros približuje do najbližje distance, je pa teleskopom že davno viden in ga na podlagi fotografij že dolgo študirajo — na podlagi teh opazovanj se je dognalo, da je Eros postal po obsegu veliko manjši!

Tržaški observatorij, s kojega rezultati se ujemajo tudi rezultati ostalih zvezdarn, že do oktobra 1930. leta naprej to veliko zmanjšanje opazuje. In sicer velikost Erosa fluktuira od maksimuma svetlobne intenzitete do minima, na kar se zopet povečuje, ne dosega pa velikosti, opazovane l. 1901. Mogoče je Eros masa, ki valovi okoli jedra in časih kaže večji del, razsvetljen od solnca, časih pa manjši. Na vsak način je Eros manj stabilen od drugih planetov in se je morebiti ali zaradi kakšne ovire na svoji poti ali zaradi premale notranje privlačne sile prelomil, tako da večji del planeta še kroži po običajni poti, manjši del pa v drobcih blodi drugod.

Dozdaj so tako disgregacijo, kakor vemo, opazovali na kometih, nikakor pa ne na zvezdah tolikega obsega in primeroma večje zgoščenosti, kakor je n. pr. Eros, ki so ga uvrstili med planete. Astronomi upajo, da bodo letos ugotovili toliko, da bodo mogli prihodnjemu mednarodnemu kongresu astronomov l. 1932 v Bostonu predložiti dragocen material o tej skrivnostni zvezdi.

Eros mora te dni priti v našo najbližjo bližino. Oddaljen je sedaj od nas okoli 20 milijonov kilometrov in, prostemu očesu neviden, z ogromno hitrostjo brzi proti jugu.

Strašen konec dveh nesrečnikov

Ubita radi zavarovalnine 3 in pol milijona Din

Milan, 29. jan.

Ves Milan oziroma vsa Italija govori o dogodku, ki se je sicer zgodil že skoro pred poldrugim letom, se je pa pojasnil šele te dni.

V Milanu je živel kemik Ferdinand Mezzori, ki je bil poročen, se je pa od svoje žene Roze, s katero ima dečka in deklico, ločil, da se udaja grešnemu in nebrzdanemu življenju. Potem, ko je nekaj časa živel skupaj z neko žensko, se je seznanil z neko sobarico. Mož je moralno propadal do skrajnega.

Septembra leta 1929 se je kemik s to žensko, po imenu Marija Bernard, podal na gore in sicer na takozvani greben Corno Canzo v Alpah. Nazaj ju več ni bilo. Maja meseca leta 1930 pa je našel nek gorec obe trupli 1300 m visoko pod grebeni. Najprej se je domnevalo, da gre za nesrečo, to je, da se je ženska ponesrečila, on pa da je odšel po pomoč in tudi ponesrečil, kajti trupli sta ležali 150 metrov oddaljeni drugo od drugega. Ker je bil Mezzori zelo visoko zavarovan, bi morala zavarovalnica izplačati tozadevni znesek njegovim svojcem, toda zavarovalnica se je branila. Sumila je, da so interesiranci spravili kemika s sveta in sicer na ta način, da so možu, ki je bil zaradi svojega slabega življenja tudi živčno čisto uničen, sugerirali samoumor, ki da ga je izvršil skupaj s svojo priležnico.

Te dni pa je prišlo na svitlo čisto nekaj drugega. Mezzori, ki je imel dobro službo, se je zavaroval pri Istituto Nazionale delle Assicurazioni **za 1 milijon 250.000 lir.** Letna premija je znašala 55.000 lir. Te visoke vsote pa Mezzori ni vplačeval sam, ampak s tremi kompanjoni, s katerimi je sklenil pogodbo in sicer tako, da bi po njegovi smrti njegova dva otroka od zakonske žene dobila skupaj 200.000 lir, 1 milijon pa so si imeli med seboj razdeliti njegovi trije kompanjoni.

Ti so bili, ki so zamislili zločin. Najeli so gori imenovano sobarico Bernard, žensko slabega življenja, da se je z njim seznanila. **Zato ji je bilo obljubljeno 50.000 lir,** če ji uspe spraviti kemika s sveta. Maria Bernard je svetovala propalemu možu izlet v Alpe. Tam je kemika strmoglavila z roba v prepad. Toda, kako je potem ona našla smrt? To je tajna, o kateri pa policija meni, da zdaj ni več tajna, ampak da je eden od zarotnikov v bližini čakal, kaj bo ženska naredila **potem pa je je on sam ubil,** da bi izginila edina priča zločinskega zamisla in čina.

Policija je 28. t. m. aretirala zavarovalne kompanjone ubitega kemika, manufaktur. trgovca Alojza Magni, industrijalca Pia Balconi in trgovca Alojza Garlatija.

To je slučaj, ki da je veliko misliti...

Pri prehladu
KRESIVAL!
Omehča sluzo in olajša kašelj

„Sumljivi neznanec" v Šmarju

Šmarje na Dol., 29. I. 1931.

V današnjem »Jutru« piše nekdo iz Šmarja o sumljivem neznancu, ki se baje potika v okolici Šmarja in je v zvezi s požigi, na Plešah (ne »na Plešu«, kakor je v »Jutru«). Mogoče, da je na tem kaj resnice; je pa tudi res, da je zgodba o »tujcu«, ki so ga lovili, čisto drugačna. Tedaj, kako je bilo?

Bilo je danes teden, torej v četrtek 22. januarja okrog poldne in popoldne. Neki delavec, stanujoč na Vel. Vrhu pri Šmarju — ki je drugače v Ljubljani zaposlen, je pa sedaj doma, ker gori ni dela — je bil na Sapu pri Šmarju, od koder se je vračal okrog poldvanajstih dopoldne domov. Na poti proti domu je opazil pri smrekah v sredini hriba, ki se vzdiguje nad gorenjem delom Šmarja, neko moško osebo, ki se mu je vsled obnašanja (?) zdela sumljiva. Vendar se on ne briga dosti za to, ampak gre mirno obedovat domov. Po obedu gre ven in zapazi, da je tista oseba še ravno tam. Zato gre v smeri proti njemu, da bi ga natančneje opazoval. Ko pride že blizu njega: (kakih 200 korakov distance), je oni šel hitro naprej v gozd in iz gozda nato zopet ven proti postaji Šmarje—Sap. Ko pride do ceste, ki pelje na Lipoglav, gre po njej naprej proti Magdalenski gori, se med potjo večkrat ustavi in ogleduje. Nekoliko pred njim so šli otroci, doma z Gor. Slivnice, iz šole domov. V gozdu so se zdaj pa zdaj vstavili in se malo spoprijeli med seboj, kot imajo otroci navado. Medtem jih doide tisti »tujec« in jih začne pomirjevati. Obenem jih še vpraša, če ga poznajo. Ti odgovore, da ne. Nato jim res on pravi: (pa ne »grozeče«, kot se tam poroča) »Me boste že še spoznali.« (Tako so izpovedali otroci.) Po teh besedah odide naprej v gozd proti Magdalenski gori.

Ko torej oni delavec vidi, da je tista »sumljiva« oseba izginila v gozdu, se hitro napoti nazaj proti Šmarju do prvega soseda in ga o tem obvesti, ta potem še druge. Tudi orožnikom v Škofljici so telefonično sporočali. Nato se podajo na zasledovanje; dva sta bila celo s puškama oborožena. Ko pridejo v gozd, ga ne opazijo več. Ker je bilo še nekaj snega, se je nekoliko videla sled, a je bilo kmalu konec, ker je bilo naprej kopno. Kogar srečajo, ga izprašujejo, če je morda videl kakega moškega; a nobeden ni vedel ničesar povedati. Končno jih sreča neka ženska in jim pove, da so ji otroci, ki jih je srečala, povedali, da jih je ustavil neki moški in jim končno rekel, da ga bodo že še spoznali, kakor je že zgoraj poročano. To se je zasledovalcem zdelo še bolj sumljivo, zato so šli še z večjo vnemo naprej preiskavat. Da bi bolj natančno preiskali, so se razkropili po gozdu. Ker se niso smeli klicati med seboj: (da bi jih namreč »zločinec« ne slišal), niso vedeli drug za drugega. — Tisti »sumljivi« neznanec je šel po gozdu naprej mimo Magdalenske gore skozi vas Hrastje, nato na Cikavo, kjer se glavna cesta in železniški tir križata, odtam ob železniški progi proti postaji Šmarje—Sap. Na tej poti ga je opazil samo eden zasledovalec — drugi so se namreč porazgubili domov, ker ni nobeden ničesar opazil — in ta mu je v razdalji sledil. Pri drugi kretnici se dozdevni usumljenec ustavi. Tako ga tisti, ki je šel za njim, tam dohiti in ker se mu je že začelo dozdevati, da so se prav temeljito premotili, ga vpraša, če je na postaji v službi. Ta mu vprašanje potrdi. Da bi se še bolj gotovo prepričal, da so se res zmotili, gre zasledovalec k šefu postaje in ga vpraša. Ta mu pove, da je oni res v službi na postaji in sicer prometnik.

Ker so bili obveščeni tudi orožniki, so ga potem v nedeljo vprašali, če je bil res on tam na hribu. On to potrdi in izpove kako je vse to bilo: Šel je malo na izprehod, da bi si malo ogledal kraj, ki mu dopade — prišel je namreč šele pred kratkim v Šmarje, kjer je njegovo novo službeno mesto. — Vsekakor pa gre čast onim, ki so šli za dozdevnim osumljencem, kajti imeli so dober namen in pa pogum. Če se je pa vsa stvar tako končala, pa niso oni pri tem prav nič prizadeti.

S tem je torej demantirana »Jutrova« vest o »sumljivem« neznancu, ki je grozil otrokom. Vsled tega je tudi konec »Jutrove« zgodbe popolnoma natančen. Njegov dopisnik bi se pa tudi lahko v šestih dneh malo bolj točno informiral, kajti ravno tako se zdi, kakor, da bi hotel ljudi malo »potegniti«, čeravno gotovo ni imel tega namena. Zakaj bi se namreč po nepotrebnem vzbujalo še več strahu in vznemirjenja?! Toraj »mnogo hrupa za nič«.

Koledar

Sobota, 31. januarja: Peter Nol., spoznavavec; Marcela, vdova. Dan je ta mesec zrastel za 1 uro in 1 minuto in je danes dolg 9 ur in 26 minut.

Novi grobovi

† **O. Fra. Ante Aleč.** V frančiškanskem samostanu v Zaostrogu v Dalmaciji e dne 17. jan. 1931 umrl O. Ante Aleč, bivši kustos provincije sv. Odkupitelja, dogoletni gvardijan v Zaostrogu. Za Zaostrog je veliko dobrega storil in bil zaradi svojega blagega značaja splošno zelo priljubljen. Tretje in četrto leto bogoslovja je v letih 1885-6 in 1886-7 študiral v Ljubljani. Priporočamo ga zlasti njegovim sošolcem v pobožen spomin.

† **Na Dunaju** je umrl v starosti 75 let č. p. Janez Šterbak iz reda minoritov. Nad 50 let je bival v tujini med Nemci, toda do pozne starosti je ohranil ljubezen do svojega materinega jezika. Blagemu pokojniku časten spomin!

Če ste se mudili dolgo zunaj in se ne počutite dobro

Po težkem delu, ali če ste se mudili dolgo zunaj, ali če se ne počutite dobro, je SLOAN-ov LINIMENT zelo dobro pomirjevalno sredstvo za boleče mišice in otrple ude.

Utiranje nepotrebno, ker prodira sam v kožo ublažujoč bolečine otrplih udov, obolelih mišic in živcev. Hladeč opekline in odstranjujoč vsako sled otrplosti in bolečine

Uporabljajte SLOAN zoper revmatizem, išias, bolečine v ledjih, zvinjenje ter kontuzije in zoper vsakovrstne mišične bolezni.

Dobi se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

preganja bolečine.

Mala kronika

★ **Učiteljsko zborovanje.** Kakor je bilo na božičnem zborovanju Slomškove družbe sklenjeno, bo na Svečnico, t. j. 2. febr. t. l. zopet predavanje in zborovanje za učiteljstvo. Lokal: Bela dvorana v Unionu. K obilni udeležbi vabi odbor

★ **»Ilustracija«** prva številka III. letnika izide danes, kar javljamo vsem naročnikom, čitateljem in onim, ki so ga željno pričakovali. Novi letnik se predstavlja čitateljem z izbrano vsebino in z najlepšo tehnično opremo. Zdaj je čas, da se na to našo reprezentativno revijo naroče vsi tisti, ki ljubijo izbrano čtivo in lepe slike. Posamezne številke po 10 Din v vseh trafikah in knjigarnah. Celoletna naročnina znaša samo 100 Din, polletna 55 Din. Kdor revije še ne pozna, naj zahteva od uprave številko na ogled. Uprava revije »Ilustracija«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/I.

★ **Masarykova častna promocija v radiu.** Svečano promocijo g. prezidenta češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryka za častnega doktorja univerze kralja Aleksandra I. ki se bo vršila danes ob 11. dop. v veliki univerzitetni dvorani prenaša tudi Radio Ljubljana.

★ **Prošnja banski upravi.** Prejeli smo: Do sedaj je bilo običajno, da so učitelji privatno poučevali učence osnovnih šol nemščino. Sedaj pa je banska uprava učiteljem prepovedala ta privatni pouk. Ne vemo prav, iz katerih razlogov je bila ta prepoved izdana. Vendar bi si dovolili opozoriti bansko upravo na svoječasno anketo v Slovencu pod naslovom: »Ali je nemščina potrebna?« V tej anketi so se vodilne in ugledne osebnosti našega javnega življenja zavzele za znanje nemščine, ker je znanje tega jezika za Slovence življenjska potreba iz gospodarskih, kulturnih in drugih razlogov. Tudi na sobotni seji banskega sveta se je g. Hinko Lebinger zavzemal, naj se ukine ta prepoved, da bi mogli učitelji privatno poučevati nemščino. Nešteto je gospodarskih in drugih vezi, ki nas vežejo s severom, ne da bi bili pri tem naši narodni interesi ogroženi. V Belgradu najbrže mislijo, da se s poukom nemščine širi germanizacija, kar pa absolutno ne velja. S tem odlokom so udarjeni revnejši sloji, ki zmorejo kvečjemu za svoje otroke le posebne ure pri učiteljih, ne morejo plačevati pa instruktorjev. V tretjem razredu gimnazije in na trgovski šoli je nemščina obvezna. Otroci, ki pridejo iz osnovnih šol na te zavode, pa ne znajo prav nič nemščine, medtem ko se zahteva od njih že nekaj temeljnega znanja. Noben drug jezik ne pride za nas toliko v poštev, kakor nemščina, niti italijanščina in niti francoščina. Prosimo bansko upravo, naj uvidi nujno potrebo in svoj odlok prekliče, tako, da bodo smeli učitelji poučevati mladino. S prihodnjim šolskim letom pa naj se to vprašanje reši pozitivno in trajno posebno z ozirom na naše razmere. Povdarjamo, da otroci radi nekaj tedenskih ur več, niso preobremenjeni. Ob tej priliki naj opozorimo bansko upr., da so vsi narodi pospešili študij nemškega jezika in se ga uče mnogo bolj, kakor kdaj prej, še celo v Parizu in v Bruslju, kjer torej ni mogoče govoriti o kakšnih simpatijah za Nemce, najde vse polno nemških deklet zaslužek s tem, da francoske otroke poučujejo nemščine. Ne iz simpatij za Nemce in nemški jezik, temveč zaradi dejanske potrebe, prosimo, naj se dovoli učiteljem poučevanje nemščine.

★ **Občinski odbor na Breznici** je daroval za reveže mesto venca odborniku Jožefu Legatu 500 Din. — Gasilno društvo na Breznici je darovalo Podpornemu skladu slepih v Ljubljani mesto venca tovarišu Jožefu Legatu 200 Din.

★ **Vremensko poročilo JZSZ** po stanju z dne 29. januarja **Dovje-Mojstrana:** temp. —4, smuka posebno ugodna v Krmi, sicer dobra povsod; **Sv. Križ nad Jesenicami:** pršič, smuka ugodna; **Valvazorjeva koča pod Stolom:** 10 cm visok sneg, smuka dobra; **Velika planina:** čez noč snežilo, oblačno, obeta se nov sneg, smuka v zavetiščih dobra. — Telef. poročilo 30. januarja: **Bohinj:** zapadlo 10 cm novega suhega snega. JZSZ.

★ **Nove knjige.** Felix Timmermans: **»Župnik iz cvetočega vinograda«.** Roman. — Iz flamščine prevedla Zdenko Knez in dr. Rajko Ložar. — V tem pretresljivem romanu, ki se godi v smehljajoči se flandrijski deželi ter razodeva nesrečno ljubezen mladega dekleta, ki svoja čuvstva skriva, je podal mojster sodobne flamske proze, Felix Timmermans, morda največji dokaz svoje velike pisateljske duhovitosti. Cena Din 35.—, vezana v eleg. platno Din 45.—. **Francois Mauriac:** »Gobavca je poljubila«. — Roman. Iz francoščine prevedla Edi Kocbek in Jakob Šolar. — Prav gotovo ena najtehtnejših knjig, kar smo jih Slovenci v poslednjem času dobili. Umetniška dozorelost v obravnavanju težkega notranjega konflikta zdravega in lepega dekleta, ki se je omožilo s spačenim, grdim mladeničem, pa mu vendar in navzlic velikim izkušnjavam ohranilo zvestobo, četudi se do prave ljubezni povspeti ni moglo, pač pa žrtvovalo svojo mladost v spoznanju višjega smotra svoje človeške žrtve, so posebne odlike tega dela poleg mnogih drugih. — Cena Din 30.—, vezano v eleg. platno Din 40.—. — Obe knigi je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

★ **Odvetnik dr. Fran Novak** preseli svojo pisarno s 1. februarjem 1931 iz dosedanjih prostorov v Dalmatinovi ulici št. 3 v nove prostore, Dunajska cesta št. 1 a/II. Palača Ljubelj. Kreditne banke.

★ **»Poučni slovar«.** Zv. 14. za oktober 1930. prinaša nadaljevanje črke »G« od besede »Gleichen-Russwurm« do besede: »Grimaldo«. Na čelni strani je tokrat Vergilov sloviti »Fuimus Troes«. Iz zvezka vidimo, da je na Slovenskem 16 vasi in naselij z imenom Gmajna. Zopet si osvežimo spomin, kdo je Goffine, ker pozna to ime pač vsak Mohorjan. Golcu Janušu gotovo ne bo prav, da je »P. S.« njegov rojstni kraj »Polje« spremenil v »Poljsko vas«. Celih 21 krajev je po Slovenskem, ki se imenujejo Gomila ali Gomilce. Zato se je čuditi, da ni priimek Gomilšek bolj običajen. Tudi Goric ni malo (29), le da menda povsod ne raste vinska trta.

Bolezni želodca, slabo prebavo

in nepravilno vretje uravnava „FIGOL". FIGOL pospešuje tek čisti in osvežuje kri, krepi telo. — Priporoča se odraslim in otrokom.

Figol se dobiva v vsaki lekarni, po pošti ga razpošilja proizvajalec: Lekarna Dr Semelič Dubrovnik 2/44. 3 stekl. s poštnino 105 Din. 8 steklenic 245 Din 1 steklenica 40 Din

Ljubljana

Odhod zaslužnega delavca

Ljubljana.

V tretjem nadstropju Jugoslovanske tiskarne, v dolgi sobani, tam, kjer noč in dan ropočejo stavni stroji in kjer strojni stavci spreminjajo v stavek tisto, kar so čez dan predelali s peresom uredniki in sotrudniki »Slovenca«, tam bo za trenutek danes obstalo delo, stroji bodo utihnili in delavne roke strojnih stavcev bodo segale v roko najstarejšemu strojnemu stavcu, g. Leopoldu Werzaku, ki se bo danes poslovil od njih, pa tudi od dela, na katero je hodil dan za dnem nepretrgoma, malo manj kot pol stoletja. Rojen je bil leta 1864. v Tričeti pri Tynu na Vltavi. Tiskarskega dela se je izučil v ljubljanski tiskarni Kleinmayer in Bamberg. Nekaj časa je kot izučen stavec delal v tisti tiskarni, nato pa v Mohorjevi tiskarni v Celovcu. Leta 1890. pa je vstopil v Katoliško sedaj Jugoslovansko tiskarno in je tu ostal skoraj polnih 41 let. Lani, ko je dne 3. marca praznoval štiridesetletnico svojega službovanja v tiskarni, se ga je primerno spomnil tudi naš list. Gosp. Leopold Werzak je bil med prvimi strojnimi stavci pri nas. Od leta 1906., ko sta prišla prva dva stavna stroja v našo tiskarno, pa do današnjega dne, je g. Werzak dan za dnem hodil v tiskarno, sedel za nizki stolček za linotypom in stavil rokopise vseh mogočih listov in avtorjev, katerih dela stavijo v naši tiskarni — največ seveda »Slovenca« —.

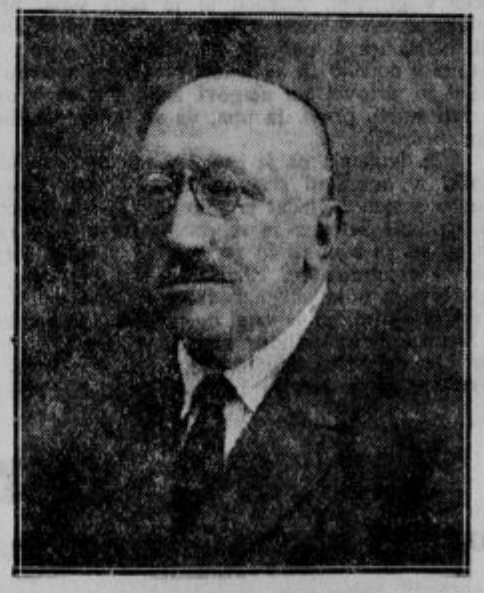

Koliko umskega dela je šlo že skozi njegove roke v teh 41 letih! Ako bi vse črke, ki jih je on kdaj vlil ali postavil, zložil drugo poleg druge v eno samo vrsto, Bog ve, koliko kilometrov bi bila ta vrsta dolga? In ako bi postavil te črke drugo nad drugo, bi gotovo dosegle impozantno višino! V 41 letih — in če prištejemo še 12 let dela v drugih tiskarnah — človek že nekaj napravi, posebno če je tako marljiv in vesten, kakor je bil gospod Werzak.

Več kot zaslužen je pokoj, ki ga bo sedaj g. Werzak užival. Vemo, da mu bo težko, ko se bo moral danes ločiti od svojega dela in od svojih stanovskih tovarišev ter vsega osebja, uslužbenega v Jugoslovanski tiskarni. Tolaži pa naj ga zavest, da je storil več, kakor je mož storiti dolžan. Tudi mi si bomo težko predstavljali našo strojno stavnico brez častitljivega, dasi še precej krepkega g. Werzaka, in pogrešali ga bomo. Zato mu moremo le želeti, da bi svoj pokoj čimdalje in čim več let srečno in v miru užival. Bodite nam zdravi, g. Leopold Werzak!

Organizacija grafičnega delavstva počasti g. Leopolda Werzaka kot svojega 25 letnega predsednika ob njegovem slovesu z dela s tem, da mu priredi nocoj ob 8 v salonu restavracije pri »Levu« »Častni Werzakov večer«. Pri tem večeru bo sodeloval pevski odsek »Grafika« in Erklavčev šramel-kvintet.

Jubilej, vreden kronike

Vse polno jubilejev obhajamo, za najlepše pa navadno ne zvemo. Tak lep jubilej pa je obhajala družina g. Nagu, nadučitelja v pok. Deset let jim je kuhala ista kuharica Mici Marot, jubilej, ki ga navadno praznuje kuharica sama. Tu pa je gospa Nagu za desetletnico kupila svoji kuharici novo obleko in perilo in ji priredila čajanko. Kuharica je povabila še pet prijateljic, ki jih je gospa sprejela kakor najboljše goste, nakar so vsi skupaj sedli za mizo kot velika družina. Nihče ni čutil, da sta trčila za mizo dva sloja. Ob čaju in drugih dobrotah je tekla vesela zabava dolge ure. Jubilantki in povabljenkam bo ostal lepi večer za vedno v spominu, cenjeni obitelji pa bo ostala zavest, da je storila v tej še vedno tako malomeščanski in nesocialni dobi čin, ki dokazuje njeno globoko socialno čutenje. — Bogve, kdaj se bo kaj takega zopet zgodilo v Ljubljani?

Kaj bo danes?

Drama: Trije vaški svetniki. Izven.

Opera: Zaprto.

Jakopičev paviljon: Razstava Matije Jame.

Ljudski kino Glince: Danes ob 8 zvečer velefilm »Ana Karenina«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Miklošičeva cesta 20.

Togal tablete

so najuspešnejše zdravilo proti

revmatizmu | živčnim boleznim
protinu | gripi
išiasu | bolezn'm od prehlada

Togal tablete so zdravniško preizkušene, delujejo hitro in gotovo. V prvem stadiju vzete, Vas obvarujejo pred močnim, nevarnim obolenjem. Togal tablete delujejo uspešno tudi v zastarelih slučajih, in kjer so druga sredstva brezuspešna. — Poskusite in prepričali se boste. Dobijo se v vseh lekarnah.

Tragična smrt mlade matere

Ljubljana, 30. januarja.

Življenje je polno tragedij: velikih in groznih, ki pretresajo svet, polno nenadnih dogodkov, ki požanjejo cele vrste ljudi, kakor požanje vihar njivo dozorevajočega žita. Take velike tragedije so dnevna snov časopisnih poročil. Človek se zgrozi ob njih, bridkeje mu je, kakor mu je bilo med svetovno vojno, ko je bral, da je na gališki fronti padlo »samo« nekaj tisočev »naših«, med tem ko je Rusov mnogo več. Tedaj smo bili vsi v viharju, vsi smo trepetali in naših ustrojenih duš niso tako pekle te strašne vesti, kakor nas zboli sedaj, kadar čitamo, recimo, o kakšnih rudniških katastrofah. Še več kot teh velikih tragedij v človeštvu, je v življenju malih, a prav tako in še bolj pretresljivih dogodkov. Ti mali, osamljeni slučaji tragedij ne pretresajo sicer vsega človeštva, temveč le posameznike, le ozek krog, ali njihova številnost in vsakdanjost jim daje še bolj grozen značaj.

Nocoj se je pripetila v Ljubljani taka mala tragedija. Žena preglednika finančne kontrole, 33-letna gospa Pavla *Malešič* v Kosezah 74 je bila tik pred tem, da bi darovala življenje svojemu drugemu otroku. Nocoj, malo pred 6 je prišel normalni čas za ta radostni dogodek. Mož in oče otroka g. Matija *Malešič* je ves radosten stekel po najbližjo babico. Ali materinska radost mora biti poplačana s trpljenjem. Gospo so napadle nepopisne bolečine in babica je ukazala poklicati reševalni avto, naj bi jo prepeljal v bolnišnico. Reševalni avto je bil takoj tu in že je oddrdral z bolnico v bolnišnico.

Ali srce mlade žene je bilo prešibko, da bi se dolgo upiralo bolečinam. In ko so reševalci hoteli dvigniti ženo iz avtomobila in jo prenesti v bolnišnico, jim je izdihnila v rokah — komaj nekaj minut prej, preden bi darovala življenje novemu zemljanu, ki je tudi še nerojen ugasnil z materinim življenjem. Možu, čigar radostno pričakovanje se je v enem samem hipu spremenilo v najglobljo žalost, so oblile solze obraz. Na reševalni postaji, kamor so prepeljali truplo pokojnice, se je komaj premagal, da ga ni podrl obup. Ostal je sam s prvo hčerko, 5letno siroto. G. Matija Malešič resnično zasluži sočutje vsakogar!

⊙ **Slovenska frančiškanska provincija** sv. Križa bo 3. februarja ob 7. uri opravila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani slovesno črno sv. mašo za rajnkega g. prelata Jožefa Lesarja. Bil je blagi pokojnik dolgoletni predsednik in knezoškofijski komisar pri izpitih na domačem bogoslovnem učilišču oo. frančiškanov in ustanovitelj frančiškanske rezidencije pri Novi Štifti.

⊙ **V počaščenje spomina** preč. g. prelata Josipa Lesarja daruje g. L. J. 100 Din za stolno konferenco.

⊙ **Gledališka predstava v Rokodelskem domu.** Če bi se radi enkrat od srca nasmejali, si oglejte »Charleyevo teto«, ki jo vprizore jutri ob 7 zvečer v Rokodelskem domu. Le malokatera veseloigra nudi gledalcu toliko zabave kot ta. Zato ne pozabite nabaviti si vstopnice že v predprodaji, ki se vrši danes zvečer od 6 do 8 in jutri dopoldne od 10 do 12 v društveni sobi Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12.

⊙ **Čevljarska zadruga v Ljubljani** vabi svoje člane k pogrebu Viktorja Henigmana, ki bo v nedejo dne 1. februarja ob pol dveh popoldne s Poljanske ceste 31. — Odbor.

⊙ **Splošnemu davčnemu popisu** zavezane osebe se opozarjajo, da se prične sprejemanje pol pri mestnem načelstvu, Mestni trg 2/I., soba 22 (mestna posvetovalnica) dne 31. januarja 1931 in traja do vštetega 8. februarja 1931 od 8—14. V nedeljo dne 1. in 8. februarja ter na Svečnico dne 2. februarja se sprejemajo od 9 do 12. Vsakdo, ki plačuje kokršenkoli neposredni davek (zgradarina, zemljarina, pridobnina, rentnina, uslužbenski davek) mora popisno polo izpolniti (v dvojniku) ter navesti pod točko 11, koliko je plačal vseh neposrednih davkov (brez doklad) za leto 1930. Dostavljanje popisnih pol se je hišnim lastnikom (upraviteljem) že pričelo in bo v nekaj dneh končano. Ako bi dobil kdo premalo popisnih pol, naj se zglasi v mestni posvetovalnici ter prinese seboj 1 popisno polo ali hišno polo (poziv-seznam) ali pa naj navede zaporedno številko, ki je spodaj na poli.

⊙ **Gledališka predstava v Delavski zbornici** na Miklošičevi cesti. Na Svečnico dne 2. februarja 1931 vprizore članice Podpornega društva Zveze služkinj tridejansko igro »Prisegam«. Kdor se želi od srca nasmejati, naj ne zamudi prilike. Predprodaja vstopnic je na Sv. Petra cesti 33.

⊙ **Loutkářský odbor Československé Obce** v Lublani hraje v neděli 1. února o 4. hod. odpol. v Národnim domě pohádku »O zakleté labutic«. Večer o 8. hod. v restauraci »Zvezda« debatní večírek s přednáškou prof. Dr. Buriana.

V varstvo proti hripi
vnetju grla in prehlajenja jemljite
PANFLAVIN-PASTILE

Maribor

□ **V izčrpnih izvajanjih** je podal na četrtkovem prosvetnem večeru sliko Zagreba predsednik zagrebške katoliške akcije in zagrebški občinski svetnik ter znani katoliški kulturni delavec dr. Stjepan Markulin. Na podlagi umetniško izdelanih skioptičnih slik je prikazal tri središča zagrebškega življenja v preteklosti in sedanjosti. Predavatelja je občinstvo zelo toplo pozdravilo.

□ **Pod pokroviteljstvom mestnega župana dr. Juvana** bodo dne 15. februarja vztrajnostne smuške tekme na 50 km, ki jih priredi mariborski smučarski klub. Pravico udeležbe imajo vsi pri jugoslovanski zimskosportni zvezi verificirani člani. Prijave so sprejemajo pri tajniku v Stoječevi trgovini v Jurčičevi ulici. Prijavnina 10 dinarjev. Dohod iz postaje Ruše. Start in cilj na Ruški koči. Klub, katerega član bo zmagovalec, prejme prehodni pokal, ki ga je poklonila tvrdka Meinel Herold in diplomo. Pokal preide v končno last kluba, ki si ga po svojih tekmovalcih trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih pribori. Prvih šest plasiranih tekmovalcev prejme lepa darila. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril ob 19 pri Zamorcu.

□ **Adijo Lajteršperg!** Ministrski predsednik ter minister za notranje zadeve, general Živković, je podpisal uredbo, s katero se odobri sprememba imena občine Lajteršperg, ki se sedaj imenuje Košaki.

□ **Svedrovci** so udrli v pisarno trgovca K. Goleša v Einspielerjevi ulici 7 ter odnesli gotovine v znesku 200 dinarjev, srebrno uro ter zlat prstan. Istotam so se oglasili že preteklo noč ter izmaknili raznih stvari v skupni vrednosti 650 dinarjev. Za storilci se vrše poizvedbe.

□ **Na tla se je zgrudila** starka v Frankopanovi ulici pred hišo št. 17 in obležala v nezavesti. Mariborski reševalci so ji nudili prvo pomoč. Starka pa je kmalu potem izdihnila. Zdravnik dr. Zorjan je ugotovil, da je preminula na posledicah kapi. Njeno truplo so prepeljali v mrtvašnico na mestnem pokopališču v Pobrežju. Neznana ženska je približno 60 let stara, bolj male postave in v črno oblečena. Tekom popoldneva se je posrečilo ugotoviti identiteto starke. Gre za 61 letno šiviljo Angelo Pavčič, stanujočo v Celjski ulici 1.

□ **Mariborski poštni uradi** bodo na Svečnico uradovali kakor običajno ob delavnih dneh in sicer dopoldne in popoldne.

□ **Nedeljski mariborski sport.** Na Rapidovem igrišču ob 15 predtekma rezerv Železničarjevega moštva z Rapidovim. Sodi g. Kasper. — Ob 15 istotam tekma prvih moštev imenovanih klubov. Sodi g. Vesnaver.

□ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden Vidmarjeva lekarna pri Arehu na Glavnem trgu.

□ **S svojo akademijo** se predstavi na Svečnico v Narodnem domu pomladek mariborske Jadranske straže. Sodeluje mladina vseh mariborskih srednjih in strokovnih šol. Pričetek ob 16. Prijatelji mladine!

Celje

Kmetijska podružnica v Celju priredi svoj občni zbor v nedeljo dne 1. februarja ob pol 9 dopoldne v prostorih občinskega urada na Bregu. Kmetovalci — gospodarji, vabite se k polnoštevilni udeležbi.

Celjsko prostovoljno gasilno in reševalno društvo ima drevi ob pol 8 v Gasilskem domu svoj redni letni občni zbor.

Iz celjske bolnišnice: Semkaj so pripeljali 56 letnega Franca Zodarna iz Zekovca pri Mozirju. Pri zlaganju lesa mu je padel težek hlod tako nesrečno na nogo, da mu je zdrobil desno golenico. — Tifusu je podlegel 14 letni Jožef Jurjevec, sin delavca iz Vrbja pri Žalcu, in sicer včeraj 30. januarja.

Celjske brivnice bodo v nedeljo 1. februarja odprte samo dopoldne od pol 8 do 11. Na Svečnico bodo brivski obrati ves dan zaprti.

Iz društvenega življenja

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani sklicuje v nedeljo na dan 1. febr. 1931 ob pol 9 dopoldne svoj »VII. letni redni občni zbor v veliki dvorani Trgovskega doma ob Gregorčičevi cesti z običajnim dnevnim redom. Občni zbor je sklepčen, če je prisotna vsaj ena tretjina vseh rednih članov. Ako pa občni zbor ne bi bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši pol ure nato drug občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število prisotnih članov.

Kmet. podružnica v Tacnu obhaja 25 letnico svojega obstoja. V ta namen priredi izredno veselico v vseh prostorih gostilne Košir v Tacnu v nedeljo, dne 1. februarja. Vljudno vabljeni. Odbor.

Brezje: 1. febr. ob pol 15 sestanek o ustanovitvi tujskoprometnega društva, ob pol 17 »Davek na samce«. Burka.

Črnuče. Prosvetno društvo uprizori jutri ob 3 novo, izvirno dramo iz našega povojnega življenja »Čez deset let«. Pridite pogledat!

Redni občni zbor Zveze šoferjev Dravske banovine bo dne 5. febr. 1931 ob 19 v gostilni Novak, Rimska cesta 19. Dolžnost članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. Odbor.

Sv. Jurij ob južni železnici. Drevi priredi kat. izobraževalno društvo v dvorani Kat. doma trodejanko »Mati in sin«. Začetek ob 20. Igra se na Svečnico ponovi. — Za nameček še spevoigra »Snubači«. Pridite!

Cerkveni vestnik

Meščanska Marijina kongregacija za može pri sv. Jožefu ima v nedeljo 1. februarja t. l. ob 7 zjutraj skupno sv. obhajilo, ob 11 dopoldne pa običajni shod.

II. Vnanja kongregacija pri čč. uršulinkah v Ljubljani ima jutri 1. februarja zjutraj ob 6 skupno sv. obhajilo, popoldne ob 2 pa obligaten shod. — Voditelj

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Jožefu v Ljubljani. Na Svečnico je zjutraj ob pol sedmih skupno sv. obhajilo, popoldne ob štirih slovesen shod.

Gospodarstvo

Prijava poizkusnih zemljišč za gnoj. poskuse

Da se dožene uporabnost glavnih dušikovih umetnih gnojil za spomladansko gnojenje k okopavinam in se kmetovalcem pokažejo na vzgledih uspehi umetnega gnojenja, napraviti namerava Kmetijska poizkusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos spomladi večje število primerjalnih gnojilnih poizkusov s krompirjem kot poizkusnim sadežem. Postaja bo delala te poizkuse za sedaj le na teritoriju bivše ljubljanske oblasti, izvzemši črnomeljski okraj, in na teritoriju sedanjega čabranskega okraja. Poizkusi bodo merili najmanj 250 in največ 5000 m². Na površinah 250, 500 in 1000 m² se bo napravil le enkratni poizkus, na površini 2000 m² dvakratni, na površini 3000 m² trikratni, na površini 4000 m² štirikratni in na površini 5000 m² petkratni tak poizkus. Vsaki delnih poizkusov bo imel 5 parcel.

Kmetovalci, ki imajo resno voljo in resnično veselje delati bolj komplicirane poizkuse sebi in svojim sosedom v pouk in zabavo ter imajo za ta namen na razpolago primerno zemljišče s krompirjem, se pozivajo, da se prijavijo pismeno ali ustmeno **Kmetijski poizkusni in kontrolni postaji v Ljubljani, Dunajska cesta 38.** V pismeni prijavi naj prijavnik navede čitljivo svoje ime in priimek, kraj in hišno številko bivališča ter pošto in železniško postajo. Nadalje mora prijavnik v pismeni prijavi navesti natančno mero (širino in dolžino) v metrih dotičnega zemljišča, ki želi delati poizkus na njem. Pri ustmenih prijavah se vse to vzame na zapisnik.

Prijave se sprejemajo do srede meseca februarja t. l. Zamudniki se bodo vpoštevali le tedaj, če bo še kaj poizkusov na razpolago.

Postaja bo dala poizkusniku vsa potrebna umetna gnojila na razpolago; delo in sadež za poizkus pa bo moral dati poizkusnik sam.

Spomenica Zadruge stavbnih mojstrov za dravsko banovino v Ljubljani. Zadruga stavbnih mojstrov se je v svoji spomenici na kraljevsko bansko upravo izjavila proti nameri banske uprave, ki po informacijah zadruge baje obstoja, da banska uprava prevzame »neko ljubljansko stavbno tvrdko, ki naj bi izvrševala vsa dela za banovino«. V tem smisu je naslovila na bansko upravo spomenico tudi Zveza industrijcev. Zveza industrijcev najavlja v glavnem sledeče razloge po spomenici zadruge proti temu prevzemu. Javna gradbena dela se na licitacijah oddajajo po izredno nizkih cenah. Izključeno je nadalje, da bi mogla ena sama tvrdka v svojem okvirju izvesti specializacijo za vse glavne panoge gradbenega dela. Glede velikih gradbenih del v programu banske uprave je zveza mnenja, da je potrebna izdelava gradbenega programa ter vseh pripadajočih detajlnih projektov. Zato naj banska uprava razpiše licitacijo za izdelavo vseh nujnih detajlnih projektov.

Uradni in privatni žigi na sodih. Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je bilo na svojo, nedavno ministru trgovine in industrije predloženo vlogo obveščeno, da je g. minister spremenil določbo, po kateri se cementirani sodi niso smeli oznamenovati z zasebnimi žigi na istem dnu, kjer se nahaja uradni žig.

Spremenjeno določilo se sedaj glasi:

»Ti znaki se bodo stavljali pod službenimi znaki, pri pivskih sodih pa se morejo staviti tudi na sredino dna, razporejeno v obliki elipse ali krožnice, ki ne sme zavzeti prostora, kjer se stavljajo službeni žigi.«

Ta sprememba pravilnika je objavljena v prilogi III. k »Službenim Novinam« št. 11, z dne 16. januarja 1931. To vest bodo gotovo z veselem pozdravili vsi, ki imajo opravka s cementiranimi sodi, kajti rešeni bodo mnogo neprilik in mnogo nepotrebnega dela.

Vpisi v zadružni register: Vodovodna zadruga na Dobračevi pri Žireh, r. z. z o. z., (načelnik Zajec Ivan); Vodovodna zadruga na Dovjem, r. z. z o. z., (načelnik Leon Kosmač).

Zagrebška Mestna hranilnica izkazuje v l. 1930 povečanje vlog od 402.9 na 475.2 milj. in je s tem postala največja regulativna hranilnica, ker je prekosila ljubljansko, katere vloge so v l. 1930 narasle znatno manj. Vloge na knjižice so v Zagrebu narasle od 315.8 na 375.8, na tek. račun pa od 87.1 na 99.4 milj. Rezerve so narasle od 14.6 milj. na 19.3 milj. (Upniki pa so nazadovali od 6.7 na 1.0 milj.) Čisti dobiček znaša 5.4 (4.04 milj., od tega od tramvaja 1.04 (0.3) milj. Bilanca izkazuje nadalje povečanje vložnikov od 250.9 na 275.2, menic od 60.7 na 69.6, hip. in amort. pos. od 25.6 na 34.2 in vrednostnih papirjev od 5.05 na 13.5 (v glavnem radi nakupa 36.000 dolarjev Blera).

Prva zagrebška bančna bilanca. Med zagrebškimi bankami objavlja svojo bilanco za 1930 »Hrvatski opći vjeresijski zavod« ki ima tudi podružnico v Osjeku. Pri glavnici 10 milj. Din znašajo tuja sredstva 37.5 (30.8) milj., od tega hranilne vloge na knjižice 13.1, tek. računi 11.8, skupaj 24.9 (19.9) milj., upniki pa 3.9, reeskont 8.7, skupaj 12.6 (10.9) milj. Čisti dobiček znaša 0.8 (0.786) milj. Din. Med aktivami omenjamo povečanje gotovine in menic, pa padanje dolžnikov. Odpis nepremičnin je znašal 0.4 milj. Dividenda ostane neizpremnjena 6%.

Dražba kož divjadi dne 26., 27. in 28. januarja 1931 v Ljubljani. Naprodaj je bilo mnogo več blaga kakor prejšnja leta. Kakovost kož radi mile zime in ker ni snega, primeroma slaba. Blaga je bilo 40% iz dravske banovine, 60% pa iz ostalih delov države, zlasti iz Hrvatske (lisice), Dalmacije (kune belice) in Bosne (lisice). Kupcev je bilo mnogo več iz Zagreba, Trsta, Inomosta, Dunaja, Leipziga in letos prvič tudi iz Amsterdama. Vendar je bilo povpraševanja malo in še to le za prvovrstno blago. Kupci so se predvsem zanimali za kune belice, jazbece in prvovrstne gorske lisice. Vzrok manjšemu povpraševanju leži v tem, ker Amerika letos ni reflektant za kože in pa radi splošne gospodarske krize. To je seveda vplivalo tudi na cene, ki so zelo padle. Značilno je, da ima Leizpig in Newyork še vse lanskoletne zaloge. Vendar pa so bile v primeri s svetovnimi cenami dosežene še dovolj ugodne cene. Prihodnja dražba se vrši dne 23. marca 1931.

Razstave živine. Belgrad, 30. jan. AA. Da bi se kmetje čim bolj navajali k živinoreji in vzgajali čim boljšo živino, želi minister za kmetijstvo, da se priredi čim več živinskih razstav brez ozira na to ali gre za čistokrvne pasme. Ministrstvo ima na razpolago še gotove vsote iz tekočega proračuna, ki jih je treba še pravočasno izkoristiti. Zato so bile s posebnim razpisom opozorjene občine, da izkoristijo iniciativo ministra za kmetijstvo, ki bo o priliki razstav nagradil živino, ki bi lahko najbolje služila za selekcijo in pleme. V primeru, da ni mogoče prirediti razstave v poedini občini, naj se priredi razstava za ves okraj na kraju, ki je za kmete najugodnejši.

Za čas
GRIPE
Vas varujejo
ANACOT-PASTILE
DR. WANDER
Dobivajo se v vseh lekarnah.
Cena malega zavitka 8 Din, velikega 15 Din
Varujte se ponaredb!

Borza

Dne 30. januarja 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji čvrstejši. Promet je znašal 1.5 milj. Din in je bilo največ prometa v devizi Newyork. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2279.50 bl., Berlin 1345.25—1348.25 (1346.75), Bruselj 790.14, Budimpešta 987.54—990.54 (989.04), Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 794.67—797.67 (796.17), London 275.22 bl., Newyork 56.47—56.67 (56.57), Pariz 222.10 bl., Praga 167.28—168.08 (167.68), Trst 296.52—296.69.

Ljubljanska borza bo radi Svečnice poslovala danes v soboto 31. t. m.

Zagreb. Amsterdam 22.7950 bl., Dunaj 794.67—797.64, Berlin 1345.25—1348.25, Bruselj 790.25, Budimpešta 987.54—990.54, London 274.82—275.62, Milan 295.60—297.60, Newyork ček 56.47—56.67, Pariz 221.10—223.10, Praga 167.28—168.08, Curih 1094.40—1097.90. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8.5 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1345.25—1348.25, Budimpešta 987.54—990.54, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.67—797.67, London 274.82—275.62, Newyork 56.47—56.67, Pariz 221.10—223.10, Praga 167.28—168.08, Trst 295.52—297.52.

Curih. Belgrad 9.1270, Pariz 2026.5, London 2511.375, Newyork 577.20, Bruselj 72.08, Milan 27.06.25, Madrid 53.10, Amsterdam 207.95, Berlin 122.85, Dunaj 72.70, Stockholm 138.45, Oslo 138.25, Kopenhagen 138.30, Sofija 3.74.25, Praga 15.30.5, Varšava 57.925, Budimpešta 90.275, Atene 6.675, Carigrad 2445, Bukarešta 3.0725.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes čvrstejša. Tečaji so se deloma učvrstili, posebno v vojni škodi in v dolarskih papirjih. Promet je bil zabeležen samo v dolarskih papirjih in begl. obveznicah. Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, do zaključkov je prišlo v delnicah Jugobanke, ki je popustila v teku sestanka od 78 na 77.50, nadalje Praštedione, ki je bila zaključena po 975, Srbske banke po 191. Industrijski papirji beležijo zaključek v delnicah Drave po neizpremenjenem tečaju 235, učvrstila pa se je Trboveljska, ki je bila zaključena po 335 v primeri s 330 včeraj. Med paroplovnimi družbami je bila danes nekoliko slabša Dubrovačka, ki je bila zaključena po 380.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Praštediona 970 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Slpit cem. 350—400, Ruše 200—230.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86—87.50, agrari 49.51, voj. škoda ar. 416—417, kasa 415.50—417, 2. 414—415, 3. 414—415, 4. 414—417, srečke Rdeč. križa 48 bl., 8% Bler. pos. 91.75—92.125 (91.875—92.25), 7% Bler. pos. 80.25—81, 7% pos. Drž. hip. banke 79.75—80.75 (80), 6% begl. obv. 66.75—67 (67), pos. Zagreba 50—72, Tob. sr. 28 bl. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—38, Poljo 56—57, Kreditna 126 den., Union 193—194, Jugo 77.50—77.75 (78, 77.50), Lj. kred. 125 den., Medjunarodna 68 den., Obrtna 38 den., Praštediona 975—980 (975), Etno 135 den., Srbska 189—191 (190), Zemaljska 171 den. — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 130—137, Slavonija 200 den., Danica 95 bl., Drava 235—236 (235), Šećerana Osjek 285—295, Nar. ml. 20 den., Brod. vag. 90 bl., Vevče 128 den., Isis 40—46, Ragusea 377—385 (380), Oceania 200 den., Jadr. plov. 550 den., Trboveljska 300—335 (335).

Belgrad. Narodna banka 8.130, 7% inv. pos. 87.75 (30.000), agrari 49.50—50, vojna škoda 415—417 (375), 2. 414.50 (200), 7. 414.50—415 (600), 6% begl. obv. 67 (250.000), Tob. srečke 20—23, Srečke Rdeč. križa 35, 7% Bler. pos. 80—81, 7% pos. Drž. hip. banke 80.50.

Notacije drž. pap. v inozemstvu. London 7% Bler. pos. 79.75—80.50, Newyork 8% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% Bler. pos. 80—80.75, 7% pos. DHB 79.25—80.

Dunaj. Don. sav. jadr. 90.60, Wiener Bankverein 16.45, Creditanstalt 46.60, Escompteges. 157.20, Aussiger Chemische 144.25, Alpine 17.40, Trboveljska 41.50, Prager Eisen 323, Leykam 2.75, Rima Murany 61.25.

Žitni trg

Na našem žitnem trgu je položaj ostal v glavnem neizpremenjen, čeprav je bila z inozemskih tržišč javljena čvrstejša tendenca. Naše cene pa se gibljejo visoko nad svetovno pariteto. Opaža se, da je bilo nekaj več dovozov na trg, da pa bi bili dovozi večji, preprečujejo slabe ceste. Danes so bile na trgu sledeče cene: pšenica Srbobran 165, Pašićevo 156, Sombor okolica 145, bar. blago 140. Moka je ostala neizpremenjena. Koruza se je danes trgovala po 75 pariteta Indji'a času primerno suha, stara pa po 97.50—100. Umetno sušena se ne trguje več.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 6, oves 1, koruza 35, moka 4, otrobi 2 vagona. Tendenca neizpremenjena.

Sombor. Koruza bč. nova gar. 77.5—82.5. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca stalna. Promet 227 vagonov.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet miren. — Pšenica marec 14.46, zaklj. 14.46—14.47, maj 14.81—14.82, zaklj. 14.81—14.82; rž marec 10.47—10.48, zaklj. 10.47—10.48, maj 10.60, zaklj. 10.60—10.61; koruza maj 12.12—12.16, zaklj. 12.10—12.14, trans. maj 9.55—9.60, zaklj. 9.60—9.62.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 30. januarja. Pripeljanih je bilo 110 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov 125—155, 3—4 mesece 250—350, 5—7 mesecev 400—450, 8—10 mesecev 550—650, 1 leto 900—1200, 1 kg žive teže 8—10, 1 kg mrtve teže 11—12. Prodanih je bilo 62 svinj.

Na obletnico grozepolnih dni

Kronist o strašnem potresu na Krškem polju pred 14 leti

Cerklje ob Krki, 29. jan.

Na današnji dan pred 14 leti je naša župnija doživljala strah in žalost. — Ni še 14 let dolga doba, a v času, ko tako hitro živimo, je že taka kratka doba možna, da zaziblje ljudi v pozabljenje. Radi tega smatramo kot primerno, če zapišemo, kar o teh dneh poroča kronika župnije Cerklje. Kronist teh dogodkov (skrbni in delavni pokojni gospod župnik Gabrič) piše: »Dne 29. jan. 1917 grozen potres. Ob 9.20 dopoldne se prvič strese, šipe žvenketajo, posoda se preobrača in pobija. Prvo nadstropje v župnišču je vse razbito, v cerkvi vse razmetano. Ob 10.30 pride drugi, še strašnejši sunek, samo krajši je bil. Kar prvi sunek ni poškodoval, to je dopolnil drugi. V župnišču se je južni zid premaknil za 10 cm. Hude razpoke nastanejo povsod, dimnik nad pisarno se je obrnil, po tleh vse polno ometa. — V cerkvi je strašen pogled. Pri vhodu leži v snegu desna krogla iz pročelja. Nad glavnimi vrati je vse razpočeno. Pod svodi kupole same razpoke, ravno tako v obeh kapelah in v presbiteriju; po cerkvi polno ometa, peska, cementa. Desno okno v apsidi je razbito. Svečniki na velikem oltarju leže na tleh. S stranskih oltarjev so popadali kipi svetnikov. Sv. Antonu Padovanskemu in Jezuščku v njegovem naročju, kakor tudi sv. Barbari, je odbita glava. Tudi tlak je poškodovan, posebno pa zvonik, ki ga je nad glavnim vencem premaknilo za 2 cm. Pročelje (fasada) je vse razpokano. — Ob 11.34 sledi tretji sunek, ki pa je bil slabejši od prvih dveh.

V Cerkljah je poškodovana bolj ali manj vsaka hiša, za cerkvijo in župniščem najbolj šola.

Središče potresa je bilo v Krški vasi, po mojem mnenju pri Krki, št. 21. Posestnik te hiše (Ivšič) — bila je pred 2 leti novo zgrajena — je najbolj prizadet, njemu se je hiša in gospodarsko poslopje kar porušilo. Tudi sin bi se bil skoraj v podrtijah zadušil, ako bi ga umni sosedje ne bili rešili. Porušene in za stanovanje nepotrebne so v Krški vasi še sledeče hiše: št. 6, št. 8, št. 31, št. 34 in št. 25. — Ostale hiše so vse več ali manj trpele, razen par lesenih koč je ostalo nepoškodovanih.

Cerkev v Krški vasi je v presbiteriju vsa preluknjana. Iz velikega oltarja je vrglo sv. Fortunata na sredo cerkve, sv. Mohorja je pustilo v tronu.

Za Krško vasjo so v župniji najbolj prizadete Gorenje in Dolenje Skopice, dalje Boršt, Račja vas in Zupeča vas. V gorenjem delu fare hiše niso trpele, razen kake neznatne razpoke ali pa kakega dimnika.

Deželni predsednik grof Henrik Attems je še isto noč (od 29. na 30.) prišel v Krško vas si ogledat škodo. V Krški vasi in na Skopicah si ljudje niso upali v poslopjih ostati, žalostno so se stiskali okoli ognjev, ki so jih zažgali v tej zimi, snega čez koleno.

31. januarja je prišel c. kr. okrajni inžener ter je cerkev v Cerkljah »oblastno« zaprl. Tudi župnišče v prvem nadstropju se ni smelo uporabljati na južni strani.

Dne 1. februarja smo se iz cerkve »selili« v staro šolo. Koliko sem trpel v tem snegu in prenašal razne reči iz cerkve — čisto sam!

Dne 2. februarja (na Svečnico) smo imeli prvokrat službo božjo v stari šoli. Prostori vsi natlačeni. Bog ve, kako dolgo bomo v tem prognanstvu, v teh katakombah? Kaj je duhovnik, kaj ljudstvo brez cerkve?

Tako kronist.

„Umirajoči labod“

Ginljiva spominska svečanost za Ano Pavlovo.

Bruselj, 28. jan.

Spomin največje plesavke sveta, Rusinje Ane Pavlove, so najlepše in najgenljivejše proslavili v Bruslju, metropoli belgijske države.

Svečanost v počastitev pokojne umetnice se je vršila v ogromni dvorani Palače lepih umetnosti. Navzoča je bila kraljica, mnogi ministri, vsa belgijska visoka družba in veliko ruskih bivših dostojanstvenikov tako iz Pariza kakor iz Londona.

Smrt Ane Pavlove je znana. Umetnica se je bila pret. teden peljala po železnici v Haag, pa je postala žrtev velike železniške nesreče. Ana Pavlova namreč ni bila samo lahko ranjena po kosih razbite šipe, ampak se je tudi prehladila, ker je morala na prostem čakati na rešilni vlak.

Dospevši v Haag, je morala leči v postelj, iz prehladov pa se je razvila huda pljučnica. Ana Pavlova bi bila morala te dni plesati v Bruslju na korist ruskim študentom, bivajočim v Belgiji. Izkupiček predstave bi bil brezdvoma jako velik kakor pri vseh večerih neprekosljive umetnice plesa. Ana Pavlova je dala telegrafirati po oba muzikalična proizvajalca »Umirajočega laboda«, v katerem je Ana Pavlova plesala svoj brezsmrtni ples. Prišla sta ob 11 uri ponoči. Že umirajoč jih je Ana Pavlova pozvala, da naj se uprizori ples tudi brez nje, ker ona bo umrla; igrati pa je treba, ker gre za podporo revnim študentom-rojakom. Ko sta se umetnika odstranila, je Ana Pavlova poklicala svojega moža, grofa d'André, ki je ostal pri njej do smrti, katera je nastopila čez 2 uri.

General Berthelot, generalštabni načelnik maršala Joffre-a- ki je smrtno nevarno obolel. Generalu so morali — prav kakor preje maršalu Joffre-u — odrezati nogo nad kolenom.

Naročeni »ples« se je vršil 28. t. m. v Bruslju, medtem ko telo velike umetnice že počiva v holandski zemlji. Velika dvorana »Palače lepih umetnosti« je bila vsa napolnjena najodličnejšega občinstva. Vsi so čakali prihoda kraljice, ki je bila naznanila svoj prihod. Kraljica je prišla točno ob določeni uri in začel se je prvi del programa s Chopinovo žalostinko.

Potem sta se dvorana in oder zatemnila in samo dve reflektorja sta razsvetljevala pianista in violončelista, ki sta izvajala »Umirajočega laboda«. Pokojna plesavka pa je na praznem odru prisostvovala v duhu, navzoče občinstvo pa je skupaj s kraljico vstalo in poslušalo muziko, ki je bila tolikrat spremljala neskončno lepi in poduhovljeni ples rajne Ane Pavlove. Nobeno oko ni ostalo suho.

Na koncu se je znana plesavka Karsavina zahvalila kraljici v imenu ruskih študentov, kraljica pa je bila tako ganjena, da je odhitela iz dvorane in pozabila na lep buket, ki ji je bil podarjen.

»Gospod stražnik, ali ste morda videli gospo brez majhnega fantka? Tisti fantek sem jaz!«

Nova francoska vlada. 1: min. predsednik Laval; 2: poljedelski minister Tardieu; 3: justični minister Bérard; 4: minister za zrakoplovstvo Dumesnil; 5: finančni minster Flandin; 6: vojni minister Maginot; 7: kolonialni minister Reynaud; 8: finančni minister Piétri.

Grob „Jezusa Jožefovega“

Nedavno je zapadnonemški radio (Rundfunk) z velikim bobnom razglasil vest, da so našli Jezusov grob in njegove — kosti in da je poročilo o vstajenju omajano. To »senzacijo« žigosa na zaslužen način Kat. korespondenca, ki piše med drugim: Od vsega, kar se je o tem pisalo in razširjalo, je res le to, da je našel profesor Sukenik z židovske univerze v Jeruzalemu kamenit zaboj, v katerem so bile kosti in ki nosi napis »Jezus, sin Jožefov«. Učenjak sam je bil dovolj plemenit in previden, da ni niti namignil, da bi utegnile biti to kosti Jezusa Kristusa. Liberalno senzacijsko časopisje se pa seveda ni moglo zatajiti. Zanj je neovrgljivo vsaj mnenje, da gre za Kristusove ostanke, in

Diagne, črnec, državni podtajnik kolonialnega ministrstva v novi francoski vladi.

neki nacionalni list blebeče pri tem, da napravljajo kosti izrečno »arijski vtis«! — Denimo — nadaljuje K. K. — da so napis pravilno razbrali. Da se je imenoval tisti, čegar kosti so našli v osuariju, dejansko Jezus ali Jošna in je bil sin nekega Jožefa. Ime Jožef je bilo med Judi komajda redkejše nego je v današnjih dneh, ime Jezus ali Jošua — »Jahve pomagaj« ali »Jahve zveličanje« — je pa tudi dostikrat izpričano. Popravici pravi zato prof. Lietzmann, znani protestant. raziskovalec Sv. pisma, o priliki »senzacionalne najdbe«, da je verjetno, da bodo nekega dne sedanja vneta raziskavanja grobov v Palestini odkrila še več osuarijev z enakim napisom. Nobenemu resnemu raziskovalcu — pravi Lietzmann — ne more priti na um, da bi mrtveca v kamenitem zaboju istovetil z Jezusom iz Nazareta. — Časopisje seveda ni tako previdno kakor resna znanost in blebeče, kako so učenci ukradli Jezusovo truplo iz groba in potem proglasili, da je vstal od mrtvih, in kako je eden izmed njih v naglici napisal na zaboj, v katerega so shranili Kristusovo truplo, Jezusovo ime. Kakor znano so že člani sinedrija natolcevali Jezusove učence, da so truplo ukradli. Čudno je le to, da bi bil zaupnik tako nepreviden, da bi krajo še pismeno potrdil in tal tako nasprotnikom neovrgljiv dokaz proti sebi v roke — saj je bilo na vsak način vedno mogoče, da bi se zaboj s kostmi in napisom našel! Še bolj čudno je, kako bi moglo med učenci, ki so morali na vsak nacin vedeti o Jezusovih ostankih, nastati prepričanje o vstajenju, kako je mogel Peter že čez 50 dni — o binkoštih povedati sovražnikom v obraz, da je Kristus vstal od mrtvih. Kako je mogoče, da skeptik Tomaž in drugi pošteni ljudje izmed učencev niso ugovarjali? Saj bi to ne bila samo »materializacija duhovne misli«, kakor pobožno blebeče neki list, marveč zelo krepko otipljiva sleparija, ki bi se bila že davno zrušila kakor se slednjič zruši vsaka sleparija svetovne zgodovine. Več se ob tej priliki ne izplača govoriti. Naša vera ne stoji na tako slabih temeljih, da bi jo mogel prevrniti milni mehurček, pa naj se za trenotek še tako lepo blesti. Ne bo dolgo, ko se bo razpočil in kar bo ostalo, bo le kapljica umazanega luga na suknji tistih, ki so ga napihnili.

Kogar objokujejo siromaki

M. Sobota, 29. jan.

Zvonovi v Beltincih so žalostno zapeli, kakor malokdaj. Kmalu potem so zajokali berači in reveži bridko in obupano. Og hiše do hiše se je širil glas: »Gospodična Mariška so umrli ...« Nato je zavladal med znanci molk. Vsak se je udal žalostnim mislim.

Blaga pokojnica — gospodična Mariška — je bila farovška gospodinja. Ta posel je vršila skozi dolga desetletja. Kaj vse je storila v tem oziru, ne bomo opisovali. Predstavimo pa jo javnosti v neki drugi lastnosti. Skozi vse življenje je bila »usmiljeni Samaritan«. Na njena vrata ni potrkal revež ali otrok, ki bi šel praznih rok iz hiše. Zelo značilen je slučaj, ki se je zgodil na Tišini, kjer je prej gospodinjila. Takrat jo je napadla bolezen, ki je zahtevala težko operacijo. Preden je gdč. Mariška odšla v bolnišnico, je razdelila vso svojo obleko revežem, da si je za slučaj morebitne smrti ne bi prilastili taki, ki bi je bili manj potrebni. Usmiljeno srce je ohranila do zadnjega diha. Vseh dobrot, ki jih je izkazala revežem, sploh ni mogoče našteti.

Smrt jo je zadela nepričakovano. Prehladila se je, dobila pljučno vnetje in preden se je vest o njeni bolezni prav razširila, so že zapeli mrtvaški zvonovi. Včeraj so izročili blago pokojnico hladni zemlji. K pogrebu so se zbrali vsi reveži in so krog krste tako bridko jokali, da se je od tudi vsem ostalim krčilo srce. Neki nad 80 letni starček, ki je videl vse to, je dejal: »Kogar objokujejo berači in otroci, gre k Bogu po plačilo.« Vse življenje je izkazovala usmiljenje, zato ga je gotovo tudi prejela.

Kulturni obzornik

Razstava srbske cerkvene umetnosti

Belgrajski umetniški paviljon »Cvijete Zuzorić« je znan po svojih razstavah. Vendar v njem menda še ni bilo tako pomembne in obenem zanimive razstave kot je najnovejša, ki je pester panorama in istočasno antologija srbskega cerkvenega, v prvi vrsti srednjeveškega fresko-slikarstva. Podobno reprezentativno razstavo bi danes poleg Srbov mogli dati edino še Rusi in deloma Bolgari. Mimogrede bodi omenjeno, da je pred kratkim v Berlinu aranžirana razstava ruskih ikon naletela na splošno pozornost in žela mnogo in vsestranskega priznanja. Takoj v začetku naj omenim, da je to prva širše organizirana razstava pravoslavne cerkvene umetnosti v naši državi sploh.

Razstavo je predvčerajšnjem otvoril pravoslavni cerkveni poglavar v naši državi, patrijarh Varnava, pokroviteljstvo nad njo pa je sprejel Nj. Vel. kralj Aleksander, ki je sicer tudi aktivno udeležen na sami razstavi. Že pred meseci sem na tem mestu poročal o kraljevski zadužbini na Oplencu, ki je zgoščen muzej srbske srednjeveške umetnosti. Na tej razstavi je cela vrsta kopij fresk iz južnosrbskih srednjeveških samostanov, ki so v kraljevem mavzoleju preliti v mozaik, katere so pa posneli po originalih posamezni slikarji in konservatorji, ki so po kraljevem naročilu prepotovali vso Južno Srbijo. To so bili v prvi vrsti slikarji Smirnov, Verbicka, Predajević in še nekateri.

Ikonografija je umetnost svoje vrste. Podčrtati moram dejstvo, da je to pretežno anonimna umetnost. Posvečali so se ji ljudje z večjo ali manjšo tehnično slikarsko naobraženostjo, dočim se na strogo umetniško stran že radi posebnega namena tovrstnega slikarstva ni toliko gledalo. Zato so tudi redki med ikonografi, ki so kaj več in svobodneje osebnega vdahnili v svoja prepogosto strogo šablonska dela.

Več svobode pa vidim v fresko-slikarstvu, ki se je do danes živo ohranilo v nekaterih južnosrbskih samostanih in ki je ravno v par zadnjih letih postalo zelo aktualno in se po zaslugi posameznikov zanimajo zanj mnogi med vodilnimi evropskimi umetnostnimi zgodovinarji. Znani Charles Diehl n. pr. je za freske iz samostana Studenica dejal, da so najlepše, kar jih je sploh iz srednjega veka videl. Zadnja leta dobiva vedno več tal hipoteza, da začetek fresko-slikarstva ni v Italiji, kot se je splošno mislilo, ampak v Južni Srbiji.

Eden najpomembnejših predmetov te razstave je kopija znane povelje despota Djurdja Brankovića Smederevca iz l. 1429, ki je edina povelja iz srbskega srednjega veka. Poleg teksta je na njej tudi dobro ohranjena slika despota in njegove družine. Original te povelje se nahaja v samostanu Svimenu.

Posebno vrednost ima še ciklus biografičnih fresk sv. Save, ki je prekopiran iz Hilendara. Sledе kopije fresk srednjeveških srbskih vladarjev s ktitorskimi liki. To so po večini večje ali manjše skupine oseb. Zastopani so samostani Manasija, Gračanica, Mileševo, Ljubostinja, Psača, Arilje, Sopoćani itd.

Ikone so vzete iz zbirk belgrajskega Narodnega muzeja in skopljanskega Muzeja Južne Srbije. Pomembne so tudi številne privatne zbirke (ga. Krakov, arch. M. Sekulić, pisatelja Rastko Petrović in Miloš Crnjanski, likovnih umetnikov Pomorišca, Stojanovića, Ivanovića itd.). Razen ikon in kopij fresk je razstavljenih še mnogo najraznovrstnejših umetniških predmetov, ki so v ožji zvezi s cerkvijo (rezljanja v les, baker, školjčne lupine v vse mogoče drage kovine itd.). Razstava je predmetno zelo bogata (čez 270 predmetov) in nudi izredno mnogo prikladnega materijala za detajlni študij. V parvrstnem informativnem in še časopisnem članku se človek ne more spuščati v globlje analize in detajlnejša razčlenjevanja, dasi bi predmet sam ravno to zahteval. O tej razstavi bi se dale knjige pisati, tako mnogovrstna in vsestransko zanimiva je. V njej je velik kos srbske najprimitivnejše slikarske umetnosti, ki koncem koncev ne frapira po risarskih in slikarskih elementih, ki pa vendar vzbudi občudovanje v človeku in ga prisili, da za neprivlačnimi in včasih naravnost slikarsko analfabetskimi obrazi vendar začuti idejo in misel. Morda je ravno v tej konstataciji koren in oslonek mnenja enega bizantinskih pisateljev, ki ga navaja v uvodu v katalog g. dr. Vl. Petković: da so namreč ikone vrata, ki tostranstvo spajajo z onostranskim, duhovnim svetom.

Belgrad, 77. jan. 1931. Tone P.

Skobe: Prvič v Kocbekovem kraljestvu. V roke mi je prišla drobna knjižica planinskega leposlovja, in vesel sem, da je nisem zgrešil. Delo je po zunanji obliki očividno ponatis iz časopisa, in res bi bilo škoda, ko bi se ne bilo ponatisnilo. Avtor, znan in priznan mladinski pisatelj — saj se kljub psevdonimu ni prav nič skril — nam z neprisiljenim humorjem pripoveduje svojo prvo pot v Kocbekovi družčini na Ojstrico. Živahno pripovedovanje, prisrčno razmerje do predmeta, gladki jezik in obilo soli, potem pa nekoliko sentimentalna tragikomika, vse to ti ne da, da bi odložil knjižico, preden nisi prišel do konca. Naši planinci jo bodo z zadovoljstvom vzeli vnovič v roke, zakaj našega pripovednega planinskega slovstva je res bore malo in za dobro voljo bo šla ta knjižica z marsikom na pot. Tudi v naše koče spada. Knjižico je založila privatna založnica Marija Šarb v Gornjem gradu in ji želimo, opirajoč se na avtorjev epilog, da bi našla čim več odjemalcev. F. K.

Največja izbira
žalnih plaščev in oblek
za dame in gospode pri
FR. LUKIČ, LJUBLJANA
Stritarjeva ulica 9

Sport

Ilirija na Sušaku

SK Ilirija je sklenila s sušačkim Orijentom dogovor, da odigra v nedeljo in ponedeljek dve prijateljski tekmi. Moštvo potuje v nedeljo zjutraj na Sušak, kjer nastopi že popoldne proti renomiranemu nasprotniku. Pred leti so bili odnošaji s sušaškimi klubi bolj pogosti. Radi sportnega spora z Italijo so tamošnji klubi precej izgubili, kajti nimajo nobene prave konkurence. Vsceno je pa kvaliteta nogometa na Sušaku ravno prošlo leto precej izboljšala. Tako saj sklepamo po rezultatih, ki so jih dosegli proti klubom iz Zagreba, Vodilni zagrebški klubi, ki so gostovali prošlo leto na Sušaku, so vedno podlegli. Zatorej ne bo naloga Ilirije ravno lahka. Nasprotnik igra tipičen italijanski nogomet. Radi tega je zelo nevaren nasprotnik, ker so vse akcije zgrajene več ali manj na prodore. Pri taki igri je treba biti zelo oprezen, zlasti še, ker je treba računati tudi s sodnikom kot dvanajstim igralcem. Vse to so stvari, s katerimi je treba računati. Moštvo Ilirije potuje najbrž v naslednji postavi: Malič — Janež, Unter — Dekleva, Varčič Belka ali Pogačnik — Ice, Nace, Oman, Doberlet, Pfeifer in Kneževič. Postava je zelo močna in sposobna doseči uspehe tudi proti močnemu nasprotniku. Treba bo pa igrati z ljubeznijo in voljo in ne pozabiti, da reprezentirajo Slovenci nogomet, ki je potreben uspehov.

*

JZSS javlja, da se vrše v damski sobi »Emone« dne 5. februarja ob 18.30 sodniški izpiti za sodnike pri tekmovanju na daljavo. Prijave se sprejemajo neposredno pred izpitom. — Dne 10. II. se vrše istotam, toda ob 20.30, teoretski izpiti za sodnike pri skokih. — JZSS.

Z ozirom na nedeljsko skakalno tekmo v Dovjem se sporoča, da je prispelo doslej že mnogo prijav, med njimi so doslej tudi prijave štirih Avstrijcev. — JZSS.

Zimski treningi za lahkoatlete in smučarje SK Ilirije so ob torkih in petkih ob pol 19 v telovadnici klasične gimnazije. Istotam se sprejemajo tudi novinci.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Radi gostovanja na Sušaku 1. in 2. februarja bo danes točno ob 18.30 sestanek I. moštva v kavarni »Evropa«. Obvezno!

*

Službene objave LNP. (Seja u. o. dne 28. jan. 1931.) Vzame se na znanje dopis SK Trbovlje št. 3-31 od 18. jan. 1931, v katerem prijavlja nov odbor: predsednik g. Berger Ivan ml., tajnik I g. Dolinar Iv. — SK Elanu se sporoča, da je JNS z dne 20. jan. 1931 zavrnil priziv proti naknadni verefikaciji igr. Strehovec in Benčina za SK Javornik. — SK Iliriji se sporoča, da je JNS zavrnil z dne 20. jan. 1931 njen priziv proti verifikaciji prv. tekme ASK Primorje : SK Ilirija ter se mora tekma verificirati z doseženim rezultatom 3:1 za ASK Primorje. — SK Reki se sporoča, da je JNS z dne 20. jan. 1931 ugodil prizivu proti verifikaciji prv. tekme SK Reka : SK Natakar tako, da se mora tekma verificirati z doseženim rezultatom 4:1 za SK Reko. — SK Železničar, Maribor, se sporoča, da mora poslati še eno primerno fotografijo za igr. Bačnik Zdravka, ker drugače se ga ne more verificirati. — Kooptira se na odborniško mesto namesto g. Mariniča, ki je službeno premeščen iz Ljubljane, g. Masi Gvidon. — Delegira se v MoLNP Maribor na mesto g. Bukevale, ki je službeno premeščen v Belgrad, g. Marussig Hugo. — Na dopis JNS od 19. jan. 1931 bo LNP javil JNS-u, da naj se prepusti določitev parov za eliminatorne tekme za vstop v drž. prv. tekmovanje le skupščini JNS-a. Tajnik I.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 31. januarja: 11.00 Prenos z ljubljanske univerze: Promocija predsednika čsl. republike g. Masaryka za častnega doktorja. 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti: — 13.00 Čas, plošče. — 17.30 Plošče. — 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (okolica slovenskega Lurda). — 18.30 Radio orkester. — 19.30 Ga. Orhaber: Angleščina. 20.00 Filozofija evangelijev (univ. prof. dr. Veber). — 20.30 Obcetna godba Magistrov izpod Šmarne gore; kupleti (g. Bučar); šlagerji na ploščah. — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Plesna glasba: Hawai-jazz.

Nedelja, 1. febr.: 9.00 Jože Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Dr. Ciril Potočnik: Versko predavanje. 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. 11.00 Radio orkester. 12.00 Časovna napoved in dnevne vesti. 15.00 Gdč. A. Lebarjeva: Kmetska žena in stroj v gospodinjstvu. 15.30 Plošče. 16.00 Humoristično čtivo. 16.30 Harmonika solo, g. Kokalj. 17.00 Ljudska igra »Užitkarji« (Ljudski oder«). 20.00 Samospevi ge. Lovšetove. 20.45 Citre solo, g. Mezgolits. 21.30 Prenos zabavnega večera pevskega zbora UJU iz Trg. doma v Ljubljani. 22.00 Poročila in časovna napoved. 22.15 Hawai jazz.

Drugi programi:

Nedelja, 1. februarja:

Belgrad: 11.00 Plošče 12.30 Koncert 17.30 Harmonika 18.00 Narodne pesmi s kitaro 20.00 Pesmi v sedmih različnih jezikih 20.30 Iz Velike Kikinde: Koncert 22.20 Plošče 22.50 Glasba — **Zagreb:** 17.00 Komorna glasba 20.30 Glasba 22.00 Radio orkester — **Budapest:** 10.00 Uniatska služba božja 11.00 Nabožna glasba 16.10 Radio šola 17.15 Orkester 20.00 Prenos iz studija; nato ciganska glasba — **Dunaj:** 10.30 Komorni pevski zbor 11.05 Simfonični koncert 15.05 Koncert 17.30 Komorna glasba 18.30 Po avstralskih mestih 19.40 Odlomki francoskih liričnih oper — **Milan-Torino:** 10.50 Nabožna glasba 12.15 Pestra glasba 16.05 Prenos operete 19.30 Pestra glasba 21.00 Prenos opere — **Praga:** 19.00 Radio orkester Brno 20.00 Ljudski večer 21.00 Radio orkester — **Langenberg** 13.00 Koncert 16.30 Koncert 18.45 Na kratkih valovih 19.45 Orkestralni koncert — **Rim:** 10.15 Nabožna glasba 13.00 Radio kvintet 14.00 Prenos opere 20.40 »Nova ljubljenka«, opereta — **Berlin:** 20.30 Königsberg 22.20 Plesna glasba — **Katovice:** 10.15 Nabožna glasba 12.15 Ljudski koncert 20.30 Violina 21.30 Ljudski koncert 22.15 Koncert — **Toulouse:** 17.00 Plesna glasba 18.00 Koncert 20.15 Koncert — **Mühlacker:** 12.30 Pevski zbor 14.00 Pesmi 16.00 Koncert 18.00 Godalni trio 19.10 Vesele pesmi 19.45 Violincelo 20.15 Filmski večer 21.15 Ljudski koncert — **Moravska Ostrava:** 10.30 Plošče 11.00 Praga 16.00 Praga 19.00 Radio orkester (Brno) 21.00 Praga — **Leipzig:** 11.00 Koncert 15.00 »Postillon iz Lonjumeau«, komična opera 20.30 Koncert (Hermann Löns) 21.10 Balet 23.20 Plesna glasba.

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas . . **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službodobe

Trgovski vajenec

kateri je pošten in priden ter ima res veselje do trgovine, se sprejme. Le osebno pisane ponudbe je poslati na tv. V. Avsec, trg. z meš. blagom v Št. Vidu pri Stični

Dekle

pošteno in pridno, najraje z dežele, ki zna opravljati vsa hišna dela, razen kuhinje, se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 976.

Koncipijenta

sprejmem. — Advokat dr. Malnerič Ignac, Črnomelj.

Plačilna natakarica

se išče. Sme biti tudi začetnica, samo da je inteligentna, poštena in čedne postave. - Ponudbe »Beli Kranjec« (Kajfež), Florijanska ulica 4.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast. koncesionirana Prospekt zastonj Pišite ponij

Šoferska šola

oblastv. koncesionirana

I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite. Ljubljana Bleiweisova cesta 52. Pribodnji redni tečaj se prične 1. februarja 1931.

Stanovanja

Sobo

lepo opremljeno, s posebnim vhodom, v centru, oddam. Naslov pod štev. 1015.

Vnajem

Boljšo gostilno

na prometu vzamem v najem. Naslov v upravi lista pod št. 958.

Mizarstvo!

Mizarski stroji in pogon istih zastonj. Delavnica in orodje za 10 oseb proti primerni plači, se takoj odda v najem. Ponudbe pod šifro »Ugodno« štev. 977 na upravo »Slov.«.

ZLATA JAMA JE STALNA REKLAMA V SLOVENCU

Posestva

Gostilno

dobro idočo, na prometnem kraju v Mariboru - prodam. Natančna pojasnila v točilnici v Mariboru, Stritarjeva 7.

Več stavbnih parcel

blizu glavne ceste, cerkve, šole in kolodvora, prodam po ugodni ceni. Poizve se pri A. B., Ljubljanska ces. 40, Domžale.

Stavbno parcelo

in hišo z delavnico, primerno za vsako obrt, oddaljeno par minut od kolodvora, v industrijskem kraju, prodam. Poizve se pri Francu Prislanu, restavracija Domžale.

Posestva in graščine

od 2 do 600 oralov, prodaja Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilno z mesarijo

nekaj posestva pri cerkvi, proda za 160.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Mlin ali žago

vodno, proda ugodno Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

Kupimo

Krhljikovo lubje

kupim. Ponudbe na Ant. Stergar, Kamnik.

Lahek voz

na peresa za prevoz pohištva, event. zapravljivček, kupiva. — Erman & Arhar, Št. Vid nad Ljubljano.

Stroji

navadni ali avtomatski okrogli pletilni stroji na električni pogon, dobro ohranjeni se kupijo. Ponudbe na upravo »Slov.« z navedbo cene pod šifro »Stroj za nogavice 156«.

Prodamo

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštnem povzetju L. BROZOVIĆ — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla, ceno oddaja Fran Šuštar, Dolenjska cesta. Tel. 2424

Volna, bombaž,

nogavice in pletenine v veliki izberi pri Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12.

Vino

ljutomersko, letnik 1930 18 hl, letnik 1928 12 hl na prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 918

Obrt

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24 Veletrgovina z žitom

ZA VESELIČNE PRIREDITVE

se izposojujejo dekoracijska lavorjeva drevesa Nabava cvetja, nagelnov. V prednaročilih društvom znižane cene. **Ivan Jemec,** vrtnarstvo — Maribor.

August Kobilca,

tapetnik in dekorater, Ljubljana, Dunajska c. 25 vhod Dvořakova 3, dvorišče, se priporoča za špecijalna tapetniška dela

Poceni meso!

Od sobote dne 31. januarja 1931 naprej dnevno:
Govedina po 10—12 Din
Teletina po 12—14 Din
Svinjetina po 14—16 Din
za kilogram na stojnici
Friderika Weitzl,
Maribor — Glavni trg.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak Clavèn

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISAK

Varujte se potvorb

Trdelne modroce

za postelje, v kompletni izvršitvi, polnjene z zdravo morsko travo, skupaj

Din 300·—

razpošilja po pošti z jamstvom, da se neodgovarjajoče zamenja brezplačno ali vrne denar. - Na zahtevo dobite brezplačni cenik 112 strani.

Trg. in odpr. tvrdka

Kastner & Öhler Zagreb.

REKLAMA v SLOVENCU najuspešnejša

Bolečine in zbadanja v kosteh - členkih mišicah - ledjih zobeh - glavi

odstranja takoj ALGA za masažo

Masirajte se že nocoj - že zjutraj boste vstali prerojeni

ALGA se dobiva povsod 1 steklenica Din 16

Po pošti pošlje Laboratorij „ALGA" Sušak

4 stek. Din 77·-, 8 stek. Din 131·-, 14 stek. Din 205·-, 25 stek. Din 320·-

Avtomobilisti! Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Štolfa. — — Cena vezani knjigi Din 140·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Preselitveno naznanilo !!

Odvetnik dr. Fran Novak

sporoča, da se preseli s 1. februarjem 1931 iz svojih dosedanjih prostorov v Dalmatinovi ulici št. 3

v nove prostore Dunajska cesta št. 1a-II palača Ljubljanske Kreditne banke

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da je naš preljubi sin in brat, gospod

Alojzij Trček

pleskarski mojster

danes po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo 1. februarja 1931 ob pol 4 iz hiše žalosti Ob Ljubljanici — Kodeljevo št. 27 na pokopališče v Štepanjo vas.

Kodeljevo, Moste pri Ljubljani, 30. januarja 1931.

Žalujoči: **Elizabeta Trček,** mati — **Antonija** in **Ivanka,** sestri in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za številne izraze globokega sočutja ob nenadni in težki izgubi naše ljubljene sestre, tete in svakinje

Lucije Treo

izrekamo tem potom vsem najtoplejšo zahvalo.

Zlasti pa se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev in nežnega cvetja kakor tudi vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 30. januarja 1931.

Globoko žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga in srčno dobra mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Viktorija Pristovšek

soproga šolskega upravitelja in učiteljica v pokoju

dne 30 t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 1. februarja 1931 ob 4 popoldne iz mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

Globoko žalujoča rodbina Pristovšek in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Pohištvo

oriprosto in najmoderneje Vam nudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

Čevljarska zadruga v Ljubljani javlja svojim članom, da je umrl njen član, čevljarski mojster, gospod

Viktor Henigman

Pogreb se bo vršil v nedeljo ob pol 2 iz hiše žalosti Poljanska cesta 31.

Blag mu spomin!

Odbor.

Obveznice vojne škode so najboljši in najsigurnejši vložek kapitala. Vsaka izguba izključena, ker mora biti vsaka obveznica amortizirana z Din 1000·—. — Najmanjši dobitek Din 5000·—.

Dne 16. FEBRUARJA t. l. se bo vršilo

žrebanje dobitkov obveznic vojne škode

s sledečimi dobitki:

1 dobitek za Din 500.000·—
2 dobitka po Din 250.000·—
5 dobitkov po Din 100.000·—
10 dobitkov po Din 50.000·—
20 dobitkov po Din 25.000·—
50 dobitkov po Din 10.000·—
100 dobitkov po Din 5.000·—

PRODAJAMO te drž. obveznice tudi na mesečno odplačilo in sicer najmanj:

2 komada nominale Din 2000·— na 18 mesečnih obrokov po Din 62·—
ali 2 komada nominale Din 2000·— na 24 mesečnih obrokov po Din 48·—

Že z izvršenim prvim vplačilom dosežete pravico za sodelovanje pri žrebanju in za dobitek!

Bankovno komanditno društvo A. REIN I DRUG, Zagreb

Ilica 15, Trg Kralja Tomislava 17 — Podružnica BEOGRAD, Knez Mihajlova 47

Okrog 20. februarja t. l. izide v naši nakladi časopis „VJESNIK SREĆE" s popolnoma autentičnim rezultatom vseh do sedaj izvršenih amortizacijskih žrebanj in žrebanj dobitkov obveznic vojne škode. — Posamezna številka Din 10·—.

F. KOS, LJUBLJANA

Židovska ulica št. 5 — nudi neprekosljive pletilne stroje »Walter«, vse pripadajoče potrebščine, hitri pouk v pletenju, **volno, bombaž** in **pletenine** lastnega izdelka v veliki izberi in po nizkih cenah.

Zavarovalnica v Ljubljani sprejme takoj

uradnika

Prednost imajo v zavarovalno stroko uvedeni akviziterji in organizatorji. Lastnoročno pisane ponudbe s curriculum vitae poslati na oglasni oddelek »Slovenca« pod **»Zavarovalni uradnik«** št. 1026.

Ako imate skrbi glede nabave

pohištva

se obrnite na **EGIDIJ IN KAROL ERJAVEC,** zaloga in prodaja pohištva, Brod (poleg tacenskega mostu), Št. Vid nad Ljubljano. Tam dobite vsa navodila in boste kar najsolidneje postreženi. Za vsak izdelek se jamči brez zahteve! Ogled tudi ob nedeljah.

Vinarska zadruga »Haložan« s sedežem v Sv. Andražu v Halozah priporoča

izvrstna in močna vina

vsake vrste. Interesenti za dobra haloška vina naj se obračajo na načelstvo zadruge. Pošiljamo tudi vzorce vin. Načelstvo.

»KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO« v Ljubljani naznanja, da je na večer 29. januarja boguvdano, večkrat potolažen s svetimi zakramenti, izdihnil blago dušo: društveni soustanovnik, član in bivši dolgoletni tajnik

prelat dr. Josip Lesar

č. kanonik ljublj. stolnega kapitlja, profesor bogoslovja v p., bivši semeniški ravnatelj itd.

Na pragu pred zlatomašniškim jubilejem je bil po kratkem bolezenskem trpljenju poklican na večni nebeški jubilej.

Pogrebni sprevod bo danes popoldne ob pol treh izpred hiše št. 7 — Pred škofijo.

Društveniki! Prosimo za »memento«.

Načelstvo.

STOLNI KAPITELJ V LJUBLJANI žaluje zaradi smrti svojega častnega člana, gospoda

prelata dr. Josipa Lesarja

apostolskega protonotarja, bivšega semeniškega ravnatelja in bogoslovnega profesorja

Umrl je po kratki bolezni, pokrepčan s svetimi zakramenti, v četrtek, 29. t. m., ob pol sedmih zvečer. V soboto ob pol treh popoldne spremimo njegovo truplo k Sv. Križu, kjer bo čakalo častitljivega vstajenja.

V Ljubljani, dne 30. januarja 1931.

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani 29. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl: ZAGORSKI ZVONOVI — Slavič: NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges: NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel: CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Hans Dominik:

Moč treh

97

Roman iz leta 1955

Ostalo je mirno. Le žvižganje odhajajočega zraka je pojemalo bolj in bolj. Sedaj le še lahek šum. Kazalec je stal na ničli. Pritisk je bil izenačen. Gora je stala, ne da bi potrebovala opore stisnjenega zraka.

Hitro je izlizal mali žarilnik nov izhod skozi lupino gore. Sedaj je bilo najvažnejše, da uredijo anteno in da vzpostavijo zvezo z ostalim svetom. Antena je ostala na pobočju gore nepoškodovana. Le zveza z aparati je bila ob nesreči pretrgana. V desetih minutah so napeljali zasilni vod. Komaj so napravili zadnjo zvezo in privili zadnji vijak, že so oživeli zopet aparati, ki so mirovali vse te dneve. Barvna pisala so udarjala, kolesa so se vrtila in traki z gostimi Morsejevimi znaki so se vili izpod pisal. Vesti iz Amerike in Evrope, iz Indije in Avstralije.

Usoda je šla svojo pot. Vojna je bila izbruhnila. Angleške in ameriške zračne sile so že trčile na najrazličnejših točkah sveta druga ob drugo. Veliko angleško bojno brodovje je zapustilo svoje pristanišče, da napade ameriško vzhodno obalo. Ameriško brodovje mu je odplulo nasproti. Samo še štiri in dvajset ur in prišlo bo do silnega boja sredi na Atlantiku.

Vprašanje, ki si ga je bil tolikokrat zastavil Erik Truvor v teh dneh, ko je moral proti svoji volji počivati, je bilo odločeno. Odločeno je bilo tako, kakor se je bal v nemirnih nočeh. Človeštvo ni poslušalo njegovih besed. Ono ni zmožno, da bi se vladalo samo. Gospodarja potrebuje, ki bi ga prisilil.

Čutil je, kako se rušijo njegovi ideali. Oni zunaj ne delajo ničesar radevolje ali zavoljo kakega ideala. Kdor ima moč ali misli, da jo ima, jo brezobzirno izrablja. Njegova svarila so izzvenela in nihče jih ni poslušal. Poslušal bi jih le, ako pošlje za vsakim svojim poveljem ogenj in smrt.

Ura odločitve je napočila. Ako hoče izvršiti, kar si je namenil, kar je smatral za svoje poslanstvo, potem mora nastopiti kot gospod. Čisto jasno je bil premislil to nujnost v dneh ujetništva, toda sedaj se je ustrašil, ko je napočila odločilna ura.

Ali ne bodo prezrli njegovih namer? Ali mu ne bo svet podtikal drugih namenov? Ali ne bo pripisoval neizmernemu častihlepju, kar je le grenka nujnost?

Ni strpel dlje v ozkih votlinah. Planil je na plano. Skakal čez zamete, ki so žareli rdeče v žarkih zahajajočega solnca. Tekel je in čutil, da so uničene vse stare ideje in ideali Pankong Coa.

Zasopljen je obstal. Bal se je pred odločitvijo, pred odgovornostjo, pred sklepom.

Za ledeno skalo je veter nanesel svežega snega. Tu se je usedel in čutil, kako se oprijemajo bele snežinke kakor pernica njegovih udov. Obšla ga je težka obupanost in utrujenost. Bil je čisto miren.

Kako bi bilo, če bi tu obležal, če bi zaspal sedaj? Odgovornosti, osovraženemu sklepu bi se izognil s prostovoljno smrtjo?! Kako dolgo bi trajalo, da bi severni mraz spremenil kratko dremavico v večno spanje. Kako lepo bi moralo biti, ako bi tu zadremal in odšel na veliko morje večnega miru in pozabe, v katerem se poležejo vsi valovi življenja.

Ali je bil mraz, ki je začel že učinkovati, da je otčutil telo lahko in so mu misli postale sanjave in gibčne?

Polastil se ga je mračen, pobožen spomin. Da bi sklenil roki! Slekel je težke kožuhovinaste rokavice in sklenil prste. Tedaj ... se je zdrznila njegova desnica.

Kaj je to mrzlo, česar se je dotaknil? Mrzlo in pekoče obenem. Dvignil je roko k obrazu. S sredinca levice mu je žarel nasproti aleksandrit, ki se je sedaj svetil tudi pri dnevni luči živordeče, kakor ga ni še nikoli videl.

V hipu je bil na nogah.

Da se ukrade svoji lastni usodi? Da pokaže življenju bojazljivo hrbet? Ne, nikdar, četudi bi pot vodila na Golgoto.

Človeštvo tam zunaj hoče boj in moritev. Naj ima vsega v izobilju. Ko šiba božja jih hoče strahovati, dokler ga ne bodo ubogali brezpogojno.

Trdna železna volja se je izražala na njegovem obrazu.

Z mirnim in trdnim korakom je šel k gori. Vstopil je vanjo in stopal po hodnikih do prostora, kjer so stali veliki žarilniki. Rdeča zarja je sijala skozi zelenkaste ledene stene in napolnjevala dvorane in hodnike s čarobno lučjo. Popolno tišino, ki je vladala tu v pokrajinah večnega ledu, je prekinjalo le tiho tiktakanje brzojavnega pisala. Bobneče so udarjali fini pisalni vzvodi aparatov in zabeleževali s pikami in črtami poročila, ki so prihajala po zraku iz vseh delov sveta in so jih lovile zanke antene.

Silvester je sedel na lahkem stolu pred enim pisalnih aparatov. Držal je nepremično papirni trak v rokah, kakor da se ne more ločiti od ene edine vesti. Njegovo postavo je obdajala svetloba, ki se je zrcalila v rdečkasto zelenih odtenkih v prostoru. V tej luči je izgledal njegov obraz bled ko mrtvakov.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.